

KURIER Wileński

SOBOTA, 7 LISTOPADA 1992 R.
Nr 219 (11988)

NA ZDJĘCIU: przewodniczący Rady Najwyższej Republiki Litewskiej Vytautas Landsbergis podpisuje Konstytucję Republiki Litewskiej.

Fot. G. Sviťojus (ELTA)

Uroczyste podpisanie Konstytucji Republiki Litewskiej

6 listopada w gmachu Rady Najwyższej odbyła się ceremonia podpisanie Konstytucji Republiki Litewskiej i ustawy „O trybie wejścia w życie Konstytucji Republiki Litewskiej”. Uczestniczyli w niej członkowie Prezydium Rady Najwyższej i rządu kraju, przewodniczący stałych komisji i grupa deputowanych do Rady Najwyższej, autorzy Konstytucji Republiki Litewskiej, dostojnicy kościołów Litwy, przedstawiciele prasy politycznych, ruchów społeczno-politycznych i innych organizacji społecznych. Wśród gości honorowych znaleźli się również kierownicy misji dyplomatycznych akredytowanych na Litwie.

Przewodniczący Rady Najwyższej Vytautas Landsbergis podpisał teksty Konstytucji i ustawy o trybie wejścia jej w życie.

Podpisany egzemplarz tekstu prawie będzie stale przechowywany w Rządzie Najwyższym. V. Landsbergis podpisał również Konstytucję i Ustawę Republiki Litewskiej. O trybie wejścia w życie Konstytucji Republiki Litewskiej, które zostały przyjęte przez referendum 25 października 1992 roku i weszły w życie 2 listopada 1992 roku.

Następnie Vytautas Landsbergis zwrócił się do zgromadzonej na to do życia, odwołując się do 50 lat poświadczenia, że Litwa posiada własną państwowość — powiedział on, że to ma Ustawa Zasadnicza, która ma konstytucyjny charakter państwowości litewskiej

i międzynarodowych konwencjach praw i wolności; Konstytucja została zaakceptowana w referendum obywateli Litwy 25 października br. i dopiero co podpisana w obecności was wszystkich.

Złożono kamień węgielny do podwalin z takim trudem odbudowywanego naszego państwa. Zakończono pierwszy etap odrodzenia państwa i przemian społeczeństwa; rozpoczęła się etap drugi, który będzie już opierał się na tej Konstytucji i pozostawał pod jej ochroną.

Konstytucja jest porozumieniem co do tego, jak społeczeństwo chce żyć i się układać, jakie chce mieć państwo, chroniące ludzi, ich życie i własność. Konstytucja jest właśnie gwarancją rancja dla ludzi, że państwo nie wyobuduje się i nie obróci się przeciwko nim.

Do tych lepszych gwarancji zmierzaliśmy z trudem od samego 11 marca 1990 roku, gdy Rada Najwyższa późnym wieczorem uchwała i złożyła Ustawę Zasadniczą, sama uświadomiała, że wiele rzeczy w niej jest niedoskonałych, wymagających poprawy. Jesienią tegoż roku, mimo groźby, że niebawem, już podczas tej zimy zostaniemy pod względem gospodarczym rzućni na kolana i złamani duchowo, przystąpiliśmy do opracowywania, zarysów nowej Konstytucji. Dowiedliśmy, że nie damy się rzucić na kolana i złamać. 9 lutego 1991 r., kiedy jeszcze nie obchodziliśmy 1000 lat litewskiej państwowości litewskiej

(Dokończenie na str. 2)

Posiedzenie Rady Państw Bałtyckich

5 listopada w Wilnie odbyło się posiedzenie Rady Państw Bałtyckich. Omówiono sytuację, powstałą w związku z rozprawieniem prezydenta Rosji z 29 października 1992 r., oznaczającym zmianę stanowiska Rosji i zamiar powstrzymania wycofania wojsk rosyjskich z terytorium państw bałtyckich.

Przewodniczący Rady Najwyższej Republiki Litewskiej Vytautas Landsbergis, przewodniczący Rady Najwyższej Republiki Łotewskiej Anatolij Gorbunow oraz prezydent Republiki Estońskiej Lenart Meri podpisali odezwe skierowaną do przywódców państw — sygnatariuszy Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, sekretarza generalnego NATO oraz sekretarza generalnego Rady Europejskiej, przewodniczącego Komitetu Wspólnot Europejskich, jak również prezydenta Zgromadzenia Północnoatlantyckiego.

Odezwa wyraża duże zaskoczenie Rady Państw Bałtyckich z powodu powstrzymania wycofania wojsk rosyjskich, ciągle jeszcze stacjonujących na terytoriach Litwy, Estonii i Łotwy wbrew prawu międzynarodowemu. W odezwie podkreślono, że całko-

wite i niezwołane wycofanie wojsk Federacji Rosyjskiej stanowi bezwarunkowe zobowiązanie Rosji jako przejmującej prawa ZSRR. Wycofanie wojsk Federacji Rosyjskiej z trzech państw bałtyckich nie może być kojarzone z żadnymi aspektami politycznymi czy socjalno-ekonomicznymi stron, a tym bardziej ze stosunkami ekonomicznymi.

W związku z tym Rada Państw Bałtyckich odrzuca próby Rosji wiązania wycofania swych wojsk z rezerwowymi przypadkami łamania praw człowieka na Łotwie i w Estonii. Odnótowano, że niejednokrotnie w krajach bałtyckich przeprowadzono ekspertyzy międzynarodowe czy ustawy tych krajów są zgodne z normami prawa międzynarodowego i potwierdziły one tę zgodność. Łotwę niedawno odwiedziła delegacja Centrum Praw Człowieka ONZ a Estonia 28 września zaprosiła misję Instytucji demokratycznych i praw człowieka KBWE w celu zbadania i oceny sytuacji praw człowieka.

Na posiedzeniu rady odnotowano, że Rosja ma szanować i przywrócić złamane prawa człowieka i tysiący represjonowanych i deportowanych na terytorium Rosji obywateli Litwy, Estonii i

Łotwy. Rada poprosiła rząd Federacji Rosyjskiej niezwłocznie nie później niż do 15 października 1993 r. całkowicie wycofać wojska z terytorium Litwy, Estonii i Łotwy. Opowiedziano się przeciwko próbom utrzymania na terytorium tych krajów jakiegokolwiek obecności wojsk rosyjskich po tym terminie.

Rada Państw Bałtyckich wyraża nadzieję że Federacja Rosyjska jako członek Rady Bezpieczeństwa ONZ powstrzyma się przed działaniami, nie dającymi się pogodzić z celami ONZ i wzmagającymi napięcie oraz destabilizację w regionie bałtyckim i Europie Północnej.

Szefowie państw bałtyckich skierowali również list do sekretarza generalnego ONZ Boutrosa B. Ghaliego.

Na posiedzeniu odnotowano, że udział pośredników oraz stron trzecich i organizacji międzynarodowych w procesie negocjacji a po podpisaniu odpowiednich porozumień również obserwacja, jak są one wykonywane, pomogłyby szybko i efektywnie rozstrzygnąć kwestie związane z wycofaniem wojsk rosyjskich z terytorium krajów bałtyckich.

(ELTA)

Prenumerata „Kuriera Wileńskiego”-93

- TRWA ABONOWANIE „K.W.” Z DARÓW Z SERCA PŁYNAČYCH I ZBIERANIE BANKU INFORMACJI O LUDZIACH, KTÓRY NIE SĄ W STANIE ZAPRNUMEROWAWAC NASZEGO DZIENNIKA. SERDECZNIE DZIĘKUJEMY OFIARODAWCOM!
- AKCJA „DARÓW Z SERCA PŁYNAČE” NADAJĄC PRZEBIEG WSPARCIA
- WYKORZYSTAJMY OSOBISTE MOŻLIWOŚCI ZAPRNUMEROWANIA „K.W.”
- PRZYJACIELE I WROGOWIE NASZEGO DZIENNIKA
- INFORMACJA O WARUNKACH ABONOWANIA „K.W.” NA LITWIE I POZA JEJ GRANICAMI.
- DO ZAKOŃCZENIA PRENUMERATY ZOSTAŁO 23 DNI.

Coraz większego tempa nabiera załatwianie prenumeraty „K.W.” na 1993 r. Czytelnikom niezamownym, potrzebującym pomocy finansowej, z funduszu akcji „Dary z serca płynące”. Na dzień dzisiejszy zgłosiło się do redakcji ponad 100 osób.

Zwiększa się również grono ofiarodawców. Do Fundacji „Wież” z Gdńska, która przekazała 50 dolarów USA, naszego Czytelnika Józefa Markiewicz i in., którzy przekazali swe honoraria, dołączyli się: wilmiane Helena Stefanowicz (ofiarowała 900 talonów), Weronika Gajewska (500 talonów), Władysława Tebaultienė (300 talonów), Jan Kozicz (500 talonów), Władysław

Miller z Warszawy przekaza 20 dolarów USA z 50 przeznaczonych na fundusz redakcji. W akcji prenumeraty liczy się pomoc wszelkiego rodzaju. Np. członkowie powszechnie znanego zespołu „Willa” zgodzili się rozować do zdjęcia reklamowego „K.W.”, które dzisiaj zamieszczamy. Do wilmian zwracamy się z propozycją, by podawali adresy ludzi samotnych, chorych i niezdolnych, którzy za własne pieniądze nie są w stanie załatwić prenumeraty na pocztę. Nasz telefon: 42-69-63. Pracownik redakcji odwiedzi takie osoby w domu i zabłonię „K.W.” na pocztę.

(Dokończenie na str. 3)

(Dokończenie na str. 2)

Uroczyste podpisanie Konstytucji Republiki Litewskiej

(Dokończenie ze str. 1)

Jeliśmy pierwszą i podstawową zasadę nowej Konstytucji państwa Litewskiego jest niepodległa republika demokratyczna. Potrzebne było jeszcze półtora roku cierpliwej pracy, gotących sporów i nawet walk, abyśmy teraz mieli powód do radości, że posiadamy zakonńczoną i z powszechnej woli obywateli przyjętą Konstytucję.

Myszę teraz również o gronie deputowanych z różnych frakcji — o grupie ostrożnego uzgadniania projektu Konstytucji, która mimo trudności wewnętrznych i innych, była zdecydowana pokonać je w imię wspólnej ce-

lu społeczeństwa i państwa.

Prawie wszyscy w tej grupie dwa i pół roku temu przyszliśmy do tego parlamentu z flagą Sajudisi albo wspierani przez niego. Prawie wszyscy aktywnie uczestniczyliśmy w przygotowaniu tej Konstytucji, chociaż już podzieliliśmy się na coraz bardziej konkurujące, niekiedy konfliktujące ze sobą frakcje i grupy. A jednak zadanie przygotowania Konstytucji nawet w tym okresie jeszcze raz zmobilizowało nas do wspólnego wysiłku. Tu, w tym gmachu pozostało sporo zamierzonych, a nie dokonanych prac. Ale tę pracę wykonałmy.

Litwa jest teraz na półmetku do stabilizacji gospodarki i zmniejszenia napięć wewnętrznych, do stanu: kiedy będziemy mogli śmiało powiedzieć, że zdecydowanie oddala się niebezpieczeństwo dla niepodległości. Na tej drodze będą jeszcze niedostatkami, trudności, wątpliwości, ale Konstytucja już jest i będzie dla nas gwarancją większej stabilności i niepodległości państwa. Niech dopomaga ona w ten sposób dla nas wszystkich i niech świadczy przed światem, jaką Litwa chce być.

Dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się i przygotowali ten dokument, wnieśli swój wkład pracy i twórczego ducha, aby wreszcie, 25 października naród Litwy mógł uchwalić swą Konstytucję.

Uczestnicy ceremonii odśpiewali hymn Republiki Litewskiej.

(ELTA)

PROJEKTY UTWORZENIA „ZIELONYCH PŁUC EUROPY”

L. Wałęsa przyjął 3 bm. S. Kozłowskiemu — doradcę ds. ekologii i ochrony środowiska O-mawiano różnorodne sprawy związane z ochroną środowiska naturalnego w Polsce i w Europie, w tym najważniejsze inicjatywy międzynarodowe, jakie powinna podjąć Polska, zwłaszcza wspólnie z krajami sąsiednimi. S. Kozłowski przedstawił założenia projektu utworzenia „Zielonych płuć Europy” przy Polsce, Litwie i Białorusi; zasady współpracy z Niemcami oraz plan stworzenia trójstronnej strefy bio-sfery Polski, Ukrainy, Słowacji i dwustronnej między Polską i Białorusią. Polska ma szanse uzyskania na te inicjatywy kredytu z zagranicą, pod warunkiem gruntownego przygotowania i opracowania projektu. Doradca prezydenta omówił także sprawę przyjęcia przez Polskę kredytów niemieckich przeznaczonych w szczególności na instalację odsarczającą w elektrowni Opole.

W KILKU WIERSZACH

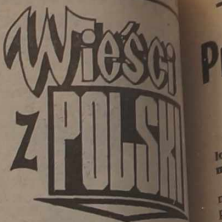
3 bm. obradowała Rada Ministrów. Przyjął projekt nowe-

JELCYN O WYCOFIANIU WOJSK

Decyzja powstrzymania wycofania wojsk rosyjskich z krajów bałtyckich nie jest wynikiem presji którejś ze stron, oświadczył Borys Jelcyn na konferencji prasowej.

Niewątpliwie wycofamy stamtąd wszystkie wojska, powiedział on, ale musimy podpisać umowy i harmonogramy ich wycofania. Zgadamy się z tym, że wszystko należy zrobić w sposób cywilizowany. Taki harmonogram z Litwą został podpisany, a teraz powołana została komisja dla podpisania odpowiednich porozumień i harmonogramów z Łotwą i Estonią.

Podziałem odezwę do wszystkich trzech państwów republiki bałtyckich, powiedział Jelcyn, w której proponuje się spotkanie przy stole rozmów na temat wycofania wojsk. Kwestii tej nie wiążemy bezpośrednio z inną, niemniej chcemy omówić również sprawę łamania praw rosyjskojęzycznej ludności, gdyż ma miejsce oczywista dyskryminacja, pod koniec XX wieku niedopuszczalna w żadnym kraju świata. Nie możemy zezwo-

lizacji i sławy o emerytalnych rentach będący konsekwencją akcentowania przez Sejm i Sejmik województwa łódzkiego do tego aktu prawno-przez rząd zmian jest niezgodna z zasadą „jednoznaczności” i tymczasowości” obowiązującej ustawy (jej ważność miała się kończyć 31.12.1993).

Tribunał Konstytucyjny orzekł że przepis ustawy emerytalnej zawieszający wypłatę emerytalnego renty obywatelom polskim wjeżdżającym na pobyt stały w krajach, w których Polska nie podpisała umów dwustronnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego, jest niezgodny z Konstytucją RP.

Stworzyć pomyslnie warunki dla przedsiębiorczości

WILNO 5 listopada (ELTA). Dziś premier Aleksandras Abišała przyjął kierownika wydziału inwestycji zagranicznych Banku Światowego Josepha Battata.

Specjaliści międzynarodowych organizacji finansowych pod kierownictwem wydziału inwestycji zagranicznych Banku Światowego przeprowadzili: na Litwie badania i zgłosił propozycje poprawy warunków inwestorom zagranicz-

nym umocnienia bazy usługodawczej. W ich wnioskach podkreślano, że przed wszystkim należy sprzyjać działalności przedsiębiorców litewskich.

Zdaniem specjalistów zagranicznych, należy szybko skonsolidować przedstawicieli sił niepolitycznych, cieszących się zaufaniem zarówno władz wykonawczych jak i legislacyjnych i przy ich pomocy doskonalić i rozwijać opracowa-

nie sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości aktów prawnych. Taka grupa robocza sześcioro państw w ciągu pięciu-siedmiu lat opracowała by strategiczną kierunkową strategię. Dla przeprowadzenia tych prac Litwa mogłaby skorzystać z pomocy finansowej; oraz funduszy specjalnego programu Wspólnoty Gospodarczej.

Inspektorów MOK nie wpuszczono

Jak podaje Ministerstwo Obrony Kraju Republiki Litewskiej 4 listopada 119 pułk (K/D 10075) 7 dywizji desantu powietrznego wojsk Rosji w Mariampolu nie wpuścił na terytorium dylokacji przybyłej komisji lustracyjnej RL — przewodniczącego komisji inspekcji oraz przejmowania obiektów RL A. Puskasisa, przedstawicieli mariampolskiej Komendy MOK, prokuratury, policji, samorządu, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska. Zgodnie z rosyjsko-litewskim porozumie-

nem z 8 września w sprawie wycofania sił zbrojnych Federacji Rosyjskiej obowiązujące lustrowanie miejsc stacjonowania wycofywanych rosyjskich jednostek wojskowych. Wspomniany pułk ma być wycofany z Litwy do końca br. Część sprzętu z tej jednostki już wywieziono, nadal trwają prace ładunkowe. O przybyciu komisji lustracyjnej z wczorajszym poinformowaniu został dowódca sztabu jednostki podpułkownik Golocukow, zatrudnienie członków komisji lustracyjnej wzbudziła

wiadomość o niszczeniu obiektów na terytorium jednostki. Podpułkownik Golocukow objął inspektorat, że nie otrzymał żadnej wskazówki swego dowódcy w sprawie wykonywania międzynarodowego porozumienia z 8 września i nie uważa go za dokument prawny. A według jednostki organizującej wycofanie innych dyrektyw swego kierownictwa oraz dodał, że budynki na terytorium stacjonowania stanowią własność Rosji i że otrzymał rozkaz dowódcy dywizji pułkownika G. Kolobakowa, aby nie wpuszczać do jednostki żadnych inspekcji.

SPORT

SPASSKI SKAPITULOWAŁ

W Belgradzie dobiegł końca trwający od 2 września, a okrzyknął przez dziennikarzy „rewanżem XX wieku” pojedynek szachowy pomiędzy Amerykaninem R. Fischerem i byłym radzieckim arcymistrzem P. Spasskim. Warto przypomnieć, że w roku 1972 ich bezpośrednia potyczka o szachowe „berło” w Reykjaviku przyniosła sukces Fischerowi — 12,5:8,5.

Tym razem lepszy był również Amerykanin. P. 28 posunięciach w 30 partii Spasski poddał się, a Fischer zdobył tym samym 10 punktów niezbędną mu do końcaowego zwycięstwa. Ostanie wynik spotkania — 10,5 dla Amerykanina przy 15 partiach remisowych. Zwycięzca zgodził się na pierwotnym ustaleniach zainkasował czek w wysokości 3,35 mln dolarów, przegrany dostanie 1,65 mln.

Trudno powiedzieć, czy pewne zwycięstwo Fischera, który przez długi czas pozostawał wielkim samotnikiem i stronił od szachów, nie rozczyli go do dalszych walk. W najbliższym czasie zmierzy się on z nastoletnią Węgierką J. Polgar, która podobnie jak Amerykanin w 15 lat została arcymistrzynią. Może kiedyś też dojdzie do pojedyknego

R. Fischer — C. Kasparow, aczkolwiek aktualny mistrz świata zagadnięty o klasę Amerykanina kategorycznie odparł, że Fischer — to legenda i nic więcej. Napastowany przez dziennikarzy Fischer z kolei zaznaczył, że jeśli do tego pojedyknego miałoby dojść — to warunki dyktowałaby on, Fischer.

LOSOWANIE PUCHARÓW

Wczoraj w Zurychu odbyło się losowanie ćwierćfinalowych grup w piłkarskim Pucharze Europy i par w ćwierćfinale Pucharu Zdobywców Pucharów i 1/8 finału Pucharu UEFA.

Ostatnią drużyną, jaka — zgodnie zresztą z oczekiwaniami — dołączyła do 32 drużyn kontynuujących walkę test moskiewskie „Dynamo”. W czwartek uzyskało ono w rewanżu bezbramkowy wynik z AC Torino. Zwycięstwo w pierwszym spotkaniu — 2:1 przesądziło natomiast o awansie moskiewian. W ten sposób Rosja w każdym z pucharów będzie miała po jednym reprezentancie: w Pucharze Europy — CSKA, w Pucharze Zdobywców Pucharów — Spartak — i w Pucharze UEFA — moskiewskie „Dynamo”.

Wczoraj w siedzibie FIBA w Monachium losowano natomiast zestawienia w europejskich koszykarskich pucharach. Z drużyn litewskich, jakie zgłosiły się na

starcie, awans do drugiej rundy w Pucharze Ronketti zdobyły koszykarki „Lituetos Telekomas” po dwukrotnym zwycięstwie z „Hapoel” Kiszon — 87:61 i 82:54.

16 drużyn w Pucharze Ronketti zostały podzielonych na 4 grupy, z których dwie najlepsze będą kontynuowały rywalizację.

BUTY — NA KOŁEJKI

Mogą z lekka zawieszać na kołkach piłkarskie tury futbolistów 28 października ostatni w tym sezonie mecz zgrała reprezentacja, dobiegły też końca rozgrywki w ekstraklasie. Wyłoniony został ostatek zespołów, jaki będzie kontynuował (ale już wiosną roku przyszłego) są o mistrzostwo republiki. Są to: panewski „Ekranas”, wileński „Zalgiris”, „Panerys” i „Gelinis Vilkas”, klajpedzkie drużyny „Sirijus” i „Aras”, kowieński „Bangs” oraz żaiejskizki ROMAR. Jako lider na półmetku zameldował się „Ekranas” z dorobkiem 22 pkt po 13 meczach. Tytuł punktów notuje „Zalgiris”, a w dorobku „Panerys” — 21 pkt.

W 91 meczach rozegranych w litewskiej ekstraklasie padło 236 goli. Na liście bombardierów prowadzi R. na liście kowieńskiej „Bangis”, który 10-krotnie zmuszał bramkarzy do kapitulacji.

WYSTAWA W KOŚCIELE

Dziś w kościele św. Jana o godzinie 11 zostanie otwarta ekspozycja pt. „Student, błogosławiony Pier Giorgio Frassati”. Wystawa potrwa do 29 listopada.

POSIEDZENIE RZĄDU ROSJI

Rząd Rosji omówił niezwłoczne środki poprawy sytuacji gospodarczej. Przewodniczył posiedzeniu J. Gajdar.

Była mowa o przygotowaniach do zjazdu deputowanych ludowych, obecnej sytuacji politycznej w Rosji. Odnotowano, że na nieuniknionych trudności związanych z reformą gospodarczą aktywizują się różne ugrupowania, usiłujące naciskać na władze wykonawcze. Do kampanii presji politycznych wciągają

się też niektóre osoby otoczenia G. Groza, że jeszcze przed tygodniem muszą rząd do dymisji. Takie oświadczenia mogą być nie zdezorientować prace.

Wyrażono poparcie rządu obranemu kursowi. Zgodnie z programem nikt, z wyjątkiem prezydenta Rosji, nie może podejmować wad decyzyjnych w sprawie zmian w rządzie oraz jego dymisji. Na dół zdecydowanie powołano też założoną politykę reform.

(ITAR — TASS — ELTA)

G. STAROWJOTWA ZWOLNIONA ZE STANOWISKA

MOSKWA (ITAR — TASS — ELTA). Galina Starowjotowa zwolniona została ze stanowiska doradcy prezydenta Rosji w kwestiach stosunków narodowościowych, poinformowano korespondent ITAR — TASS w służbie prasowej prezydenta. Zarządzenie Borysa Jelcyna co do tej decyzji nie zostało publicznie umotywowane.

Przewodniczącym państwowego komitetu polityki narodowościowej Rosji, zastępcą przewodniczącego rządu mianowany został Siergiej Szmarań.

Do pełnienia funkcji przystąpił od 25 listopada br. Obecnie S. Szmarń reprezentuje prezydenta Rosji w Sejmie Konstytucyjnym, gdzie jest repatriowana sprawa KPZR.

CZYTELNIKI PYTAJĄ

RÓŻNE CENY

Niektórzy Czytelnicy telefonują do redakcji i pytają, dlaczego w różnych sklepach są różne ceny cukru.

Odpowiadamy — czas już

przystosować się do praw rynku. Jedne sklepy kupują cukier w jednych zakładach, inne — w innych. W jednych cukrowniach koszty energii i surowce są jedne, w innych — inne. Słód różnie ceny cukru.

Inf. wł.

PODZIĘKOWANIE

Wyrażam serdeczne podziękowanie wszystkim osobom, które pomagały mi w kampanii wyborczej. Kampania wyborcza — to też możliwość zasługiwania swojej postawy i wizji przyszłości.

Dziękuję Szanownym Wyborcom, którzy oddali głos na moją kandydaturę. Cenie

to poparcie i to właśnie mą pawa otucha na przyszłość. Będziemy dobrze myśleć i robić wszystko, co w naszych siłach, by obywateli Republiki Litewskiej, a w tym również Polacy, mieli godne warunki życia i z nadzieją patrzyli w przyszłość.

Czesław OKIŃCZYK (Zam. 1986)

Prenumerata „Kuriera Wileńskiego” -93

(Dokończenie ze str. 1)

Przypominamy jeszcze raz o kosztach

	1 mies.	2 mies.	3 mies.
Gazety	84	168	252
Dostarczanie	63	126	189
Ogółem	147	294	441

Wszystkim ofiarodawcom, naszym Przyjaciółom i Sympatykom serdecznie dziękujemy za pomoc i współdziałanie!

Nadal kontynuujemy zbieranie banku informacji o osobach, naszych Czytelnikach, którzy z powodów finansowych nie są w stanie zaprenumerować dziennika.

Fot. telefonem 42-79-01, w dniach pracy, od godz. 8.30 do 13 i od godz. 14 do 17 przyjmujemy zgłoszenia zainteresowanych wsparciem (lub można zgłosić nazwiska i adresy osób, potrzebujących pomocy materialnej w zaobserwowaniu naszego dziennika).

Może być w tym też pomocna

ANKIETA PRZYJACIÓŁ

Prosimy listownie powiadomić redakcję o osobach, które nie mają materialnych możliwości zaprenumerowania naszego dziennika.

Należy podać:

- Imię, nazwisko, Indeks pocztowy, adres
- Umotywić, dlaczego dana osoba nie jest w stanie zaliczyć prenumeraty „K. W.” (wie-dzielnia rodzina, inwalida, rencista i in.)

Czekamy na listy-proponycje pod adresem: 2018 WILNIUS, LAISVĖS PR. 60, REDAKCJA KURIERA WILEŃSKIEGO.

Na dzień dzisiejszy nie mamy pewności, że prenumerata zostanie zaliczona wszystkim potrzebującym pomocy finansowej. Na ten cel nadal poszukujemy funduszy. Ciągłe odzwyczajanie brak i własnymi siłami nie damy rady.

Bardzo liczymy na pomoc naszych Rodaków, firm, spółek, imnych organizacji, indywidualnych zbrogowych sponsorów. Z góry serdecznie dziękujemy za pomoc i datki pieniężne, które należy kierować na Konto Funduszu Prenumeraty Gazety „Kurier Wileński”: Lalkraščio „Kurier Wileński” prenumeratos fondas (LTB Šakaikta pr. 164203/150003 LB Vilnius skyrjuje kodas 20101541).

W miarę nadsyłania środków pieniężnych na prenumeratę dla osób niezamożnych redakcja będzie informowała Czytelników o darach z serca piąteczek.

Uwzględniając zaistniałą ciężką sytuację materialno-finansową osób nisko upożasných, zwracamy się do bardziej zasobnych Czytelników, by w miarę możliwości poszukiwali i wykorzystywali osobiste środki pieniężne na zaprenumerowanie „K. W.” sobie, swoim bliskim, przyjaciołom i znajomym.

Cieszymy się ogromnie, że „Kurier Wileński” ma tak wielu Przyjaciół i Sympatyków, o czym świadczy poczta prenumeraty, listy otuchy i wsparcia moralnego, które zamieszczamy na łamach naszego dziennika. Serdecznie za to dziękujemy!

Udzielamy, gdy do redakcji docierają sygnały, że niektórzy rodzimi działacze w imieniu polskich organizacji (nie wiadomo na czymże zleceniu) nawołują w poszczególnych miejscowościach do bojkotowania prenumeraty „Kuriera Wileńskiego”. Z doświadczeń, w szczególności ostatnich czasów i wydarzeń, wiemy, że z powodów podobnych i innych nieopowiedzianych działacze „piętiotów-pogrobowców” zaprzeczają na wiele spraw dotyczących Polaków Wilna i Wileńszczyzny. Zresztą, mogą to być zjawy i prowokatory, działający w imieniu polskich organizacji.

Redakcji Demaskujące takich osobników, wskazując ich nazwiska, które podamy do wiadomości publicznej. Pozbawiając możliwości czytania i odbierania „Kuriera Wileńskiego”, ci osobnicy chcą pozbac Polaków łączności ze sobą na co dzień, wywarodować ich. Nie dajmy się nabrać łatwym „pensocprzyjaciółom”, drodzy Czytelnicy!

WARUNKI PRENUMERATY

Tylko do 30 listopada br. i początkowo tylko do 3 miesiące można zaobserwować nasz dziennik.

Czy będą świeże warzywa zimą?

Z powodu znacznego wzrostu cen energii ziemnego na skrajnie niekorzystną znalazła się cała gospodarka ciepłownia Litwy. Jej zachowanie potrzeba od 1,5 mld do 1,5 mld tonów ropy.

Do 1 listopada 1000 m³ gazu ziemnego kosztuje 23 tys. litów. Przeciwnie, cena wczesno-wiosennej ogrórkowej i po-żarowej — wzrosła do 250 ta-ry. Ale i w tym przypadku

zysku przedsiębiorstw nie starczy na zimową uprawę warzyw.

Specjalna rządowa komisja ekspertów, badająca możliwości zachowania ciepłarni rozpatywała trzy drogi. Pierwsza — całkowicie nie ogrzewać ciepłarni i nie hodować zimą warzyw. W tym wypadku ciepłarnie praktycznie zostałyby zrujnowane, a ich odbudowa kosztowałaby kilkadziesiąt miliardów. Druga dro-

ga — minimalne ogrzewanie ciepłarni i uprawa warzyw tylko jesienią i latem. Trzecia — uprawa warzyw przez cały rok, ich eksport, a następnie zwrot kredytu państwu. Droga ta wy-maga kredytu 1,5 mld tonów, ale warzywa mielibyśmy już w miesiącach lutym-marcu. Co prawda, kosztowałyby średnio 400—500 tonów.

Zdaniem wiceministra rolnictwa A. Gėpšas na razie najlepszą drogą zimą uprawiać warzywa tylko w jednej ciepłarni — w Kietaviskiai, ogrzewanej parą

III Olimpiada Matematyczna Krajów Bałtyckich

Już po raz trzeci w krajach Bałtyckich (kolejno w Estonii i na Łotwie) — tego roku w Wilnie — odbędzie się Olimpiada Matematyczna. Na tegoroczny Olimpiadę zostali też zaproszeni (stianiem SNPL) uczniowie z zwycięzcy Ogólnopolskiej Olimpiady Matematycznej. Olimpiady matematyczne odbywają się w Polsce co roku. W sumie wyłonionych zostaje około 20 laureatów. Pierwsza ich szóstka jest wysyłana na międzynarodową olimpiadę matematyczną następną — na odbywającą się od lat kilkunastu polsko-austriackie zawody matematyczne. Tego roku kolejna szóstka została wytypowana na olimpiadę do Wilna.

Ogólnopolskiej, przybyła do Wilna też piątka olimpijczyków. Są to uczniowie liceów z Warszawy, Torunia, Wrocławia oraz Radomia, z klas o profilu matematycznym.

Uczestnicy olimpiady z Polski przybyli do Wilna we czwartek i zostali objęci opieką przez uczniów i nauczycieli matematyki Wileńskiej Szkoły Średniej im. A. Mickiewicza. Mieli możliwość zwiedzić Wilno oraz Troki. W piątek brali udział w uroczystym otwarciu olimpiady, dziś zaś czekają na olimpijczyków zmaganiach. Trzeba zaznaczyć, że Litwa na tegorocznej olimpiadzie reprezentują młodzi matematycy z Kowna. Wszystkim olimpijczykom życzymy powodzenia!

Janina LISIEWICZ

NA ZDJĘCIU: młodzi matematycy z Macierzy wśród kolegów i nauczycieli Wileńskiej Szkoły Średniej im. A. Mickiewicza.

Fot. Bronisława Kondratowicz

Klub Bibliotekarzy rozpoczął swą działalność

W ubiegłą środę odbyło się w Wileńskiej Szkole Średniej im. Adama Mickiewicza zebranie nowopowstałego Klubu Bibliotekarzy. Przybyli na nie bibliotekarzy z wielu szkół polskich i takich, w których są klasy polskie (obecnie szkół polskich mieszanych jest na Litwie 128, naukę w języku polskim pobiera 13,713 uczniów). Klub powstał pod egidą Polskiej Macierzy Szkolnej, a patronuje mu polska ambasada w Wilnie w osobie i sekretarza pana Wojciecha Wroblewskiego.

Watywnych-księgozbiorach. Właśnie Klub Bibliotekarzy w ścisłej współpracy z Polską Macierzą Szkolną miałyby pieczę nad tym, by książki trafiły przede wszystkim do szkół.

Następne posiedzenie planowane jest na początek stycznia. Odbędzie się w siedzibie Polskiej Macierzy Szkolnej. O dokładnej dacie i godzinie poinformujemy. Wszystkie partie bibliotekarki proszone są o sporządzenie spisu najpotrzebniejszej literatury.

Lucja BRZOZOWSKA

UCHWAŁA RZĄDU REPUBLIKI LITEWSKIEJ NR 819 Z 31 PAZDZIERNIKA 1992 R.

O USTALENIU AKCYZY NA EKSPORT ZWIERZĄT

W celu uregulowania eksportu żywcza zwierząt oraz uzupełnienia budżetu rząd Republiki Litewskiej postanawia:

- Ustalić, że przedsiębiorstwa, instytucje i organizacje, akkupujące zwierzęta (bydło, świ-nie) u przedsiębiorstw rolnych, gospodarzy, chłopów i eksportujących je za walutę wymienialną na rynek zachodni, placą 20-procentową akcyzę ogólną i indywidualną z dochodu sprzedaży.
- Zobowiązać Ministerstwo Gospodarki do zatwierdzenia minimalnych cen eksportowanych za wymieniałną walutę żywcza zwierząt zarodkowych i mięsnych.

Premier Republiki Litewskiej Aleksandras ABISALA

W ciągu ostatnich mniej więcej pięciu lat, w ramach pomocy rodakom Wileńszczyzny, szerokiemu potokiem zaczęły płynąć z Polski książki. Przesyłały i przywoziły je rodacy, różne organizacje, Towarzystwa Przyjaciół Fundacje, wydawnictwa, redakcje no i przede wszystkim — Wspólnota Polska. Dobrze, jeśli książki trafiają do Polskiej Macierzy Szkolnej, która rzetelnie odzbiela nimi inne szkoły, bywa jednak i tak, że osiadają po drodze w innych — czasem przy-

elektrowni elektrycznej. Wszystkie pozostałe ogrzewać tylko minimalnie, a także całkowicie nie zrujnować. Takie rozwiązanie dyktuje brak zasobów kredytowych. Ale i w tym wypadku niezbędny jest kredyt ulgowy w wysokości 900 mln tonów. W sprawie jego przydzielenia na podjęć decyzyję rząd.

Wkrótce rozpocznie się opracowanie programu modernizacji zimowych ciepłarni, którego realizację finansowo zamierza wesprzeć EWG.

Karty wileńskich dziejów

Józef Cyrski czyli Wincuk Markotny

Wiktor i Maria z Zaniewskich-Milanowiczów Cyrscy mieli dwóch synów: starszego Stanisława i młodszego o 2 lata Józefa. Józef urodził się 17 listopada 1898 r. w Szerechowiczach gub. Nowogrodzkiej, w majątku małżonków Cyrskich-ojciec, Wiktor Cyrski był lekarzem w Witebsku. Tam też synowie ukończyli gimnazjum. W 1914 roku zmarł brat Cyrski, zaraziwszy się od pacjenta tyfusem. Przebieg rewolucji 1917 r. w Witebsku był straszny i okrutny. Matce i synom groziło śmiertelne niebezpieczeństwo. I tylko dzięki zaradności i odwadze sąsiada, młodego poewaka, Wacława Krukowicza, który w zagadkowym sposób zdobył przepustki — Maria Cyrska z synami wyjechała z Witebska do Wilna.

W Wilnie, gdy sprawy trochę się umorowały, Józef został studentem Uniwersytetu Stefana Batorego. Będąc jednak bardzo chwiejnym w swoich zamiarach, zmieniał kierunki studiów i wreszcie porzucił naukę — nic nie skończywszy. Starszy brat Stanisław ukończył Wileński Konserwatorium. W 1930 r. zmarła matka. W 1934 r. Józef Cyrski został felietonistą w „Słowie” Cاتا Mackiewiczza i

przybrał pseudonim „Wincuk Markotny”.

Józef Cyrski był utalentowanym, bystrym i wrażliwym obserwatorem szarego, codziennego życia. I życie to, ludzkie szarzy i prości, biedni, ich drobne radości, odczucia społeczne, obyczaje, kłopoty i powikłania prowadzące nieraz do kolizji z prawem i obyczajami, stanowili to jego felietonów. Pisane autentyczną gwarą, szybko zjednały sobie czytelników i sympatyków. Sam zaś autor stał się obok Leona Wollejki, ciotki Albinowej (Kazimierzy Aleksandrowiczowej) z Polskiego Radia — autorytetem w sprawach gwary. W latach 1938—1939 Muzeum Etnograficzne zwróciło się z propozycją, by opracować zbiór swoich felietonów. Nie było już czasu na realizację tego projektu. Wybuchła wojna. Nastąpiły dwie straszne okupacje. A musiał być one bardzo straszne dla „Wincuka”. Przeżycia 1917 r. w Witebsku pozostawiły trwałe ślady. Bał się ludzi, a szczególnie tych w mundurach. W normalnych czasach, przed wojną, próbował w redakcji żartować, mówiąc: „Panie Józefie, był policjant i pytał o pana”. Cyrski błądził, zaczynał jękać się, chwycił kapeluszy i wy-

biegał z redakcji. Toteż ciężkim przeżyciem było, gdy w końcu 1943 r. trafił wraz z bratem do kontyngentu na roboty przymusowe. Wywiezieni zostali do Niemiec, gdzie kopali bunkry i pracowali w fabryce.

Po zakończeniu wojny, bracia trafili do zorganizowanych przez Amerykanów obozów dla tych, którzy nie mieli dokąd wracać. Wreszcie, po pokonaniu dużej trudności, wyjechał do USA. Brat, ze względu na zły stan zdrowia, wyostał się później. Pierwszą pracą „Wincuka Markotnego” w Ameryce było mycie okien w szpitalu w Nembrasse. Potem był stróżem nocnym na budowach w Chicago. W końcu zamieszkał u brata w Brooklynie.

Zmarł 27 lutego 1962 r. i został pochowany na katolickim cmentarzu St. Charles w Pine-lawn, godzinę jazdy koleją od Nowego Jorku. Grób jest w 32 sekcji, w rządzie oznaczonym literą T, numer 35. W kilkanaście lat potem zmarł brat Stanisław Józefa, Zona Stanisława, Maria Cyrska w roku 1991 powróciła do Polski. Mieszka w Warszawie. Józef Cyrski bardzo tęsknił za krajem. Od czasu do czasu w gazetach polonijnych drukowane były jego wierszyki i felietony, niczym nie przypominające wileńskich, dostosowane do tamtejszych warunków i ludzi.

Trena-Wanda MIRKOWSKA

(Honorarium przekazują na rzecz Uniwersytetu Polskiego w Wilnie)

Poniżej zamieszczamy jedną z gawęd Wincuka Markotnego pt.

żyła się osiźlącym, potwornym ciężarem na piersi i od serca rozplynęła się po całym ciecie.

— Och, i znów dusi w pierściach jęknął i oparł się pośpiesznie ręką o najbliższe drze. wo, ale tak mu się zrobiło słabo, że osunął się niebawem na ziemię i stracił przytomność.

Leżał skurczony na wilgotnej ziemi, a obok leżała występięta czapka i jakieś zwinąłko w pomiętej gazecie. W zwinąłku znalazłono kawał szczerstwałego chleba — śniadanie! — a w kieszeni 73 grosze, uwiązane w rozek brudnej chustki — cały jego majątek! — no i jeszcze — wyartyż szkapleż, zważszony na tasienie, na zży...

Ale twarz starego Michaśki, choć zbiedziona i wymizerowana, była pogodna i dziwnie spokojna. A nad jego głową szmerły mu bełzistymi gałkami — pożeganie — starszy przyjaciele Michaśki — drzewa nadrzeczne.

Tu leży Józef Noworytto

Tak się dziwnie układają losy twórców. Są wśród nich przecieniani i niedoceniani. Do tych drugich niewątpliwie należy wileński artysta rzeźbiarz Józef Noworytto.

Józef Noworytto pochowany jest na wileńskiej Rossie, na przeciwko pomnika Jochima Lelewela. Na grobie znajduje się skromna podmurówka i drewniany, już wtwój czasie mieszkanek Wrocławia pani Wanda Kiałka, zaprzyjaźniona z rodziną Noworyttów, przymocowała tabliczkę o następującej treści (tekst ten, prawie niewidoczny, znajduje się też na podmurówce):

Józef Noworytto
art. rzeźbiarz
żył lat 67
zm. 1944
Pokój Jego duszy

Oprócz tych danych wiadome jest, że wnuk Józefa Noworytto Zenon Noworytto mieszkający we Wrocławiu jest w posiadaniu dwóch rzeźb dziadka: pięknej Madonny na kuli z wężem u stóp i popiersie artysty rzeźbiarza Antoniego Wileńskiego, który podobno był ojcem chrzestnym zmarłego niedawno Mariana Noworytto, syna Józefa.

W domu pana Zenona przechowywany jest też odlew z figury Chrystusa. Oryginał znajduje się nad zakrystią w Ostrze Bramie. Wnuk artysty (nieestety z uwagi na wiek i zły stan zdrowia nie może osobiście przybyć do Wilna) pragnąłby, żeby ta kopia znalazła się na grobie jego dziadka. Pani Wanda Kiałka natomiast zobowiązała się, o ile byłoby to realne, dostarczyć odlew rzeźby do Wilna.

Prócz tego wiadome jest, że przy domu Łęskiej na wileńskim Placu Orzeszkowej (obecnie Savviadibys) znajdowało się popiersie Józefa Pilsudskiego dłuta Noworytto. W ten sposób właścicielka upamiętniała bytność Marszałka u redaktora „Kuriera Wileńskiego” Witolda Abramowicza, który mieszkał w tej kamienicy.

Na wiadomość o tym, że Społeczny Komitet Opieki nad Sta-

ją Rossa przy ZPL ze składek społecznych wystawił pomnik nagrobny Juliuszowi Kossakowi, wnuk Józefa Noworytto zwrócił się do Komitetu z prośbą o doprowadzenie do należącego stanu grobu jego dziadka. Z kolei prezes Fundacji im. Adama Mickiewicza we Wrocławiu pani Donata Nowak obiecała sfinansować z funduszy Fundacji roboty.

Przy okazji zwracamy się do naszych Czytelników: jeśli ktokolwiek jest w posiadaniu wieści o tym wileńskim rzeźbiarzu, prosimy o kontakt i dzielenie się z nami. „K.W.” (tel. 42-79-77).

Halina JOTKIAŁO
NA ZDJECIU: grób Józefa Noworytto na wileńskiej Rossie.
Fot. Walery Chara

Koniec Michaski Arecha...

(HISTORIA Z PRAWDZIWEGO ZDARZENIA)

Była połowa listopada... Brudno-szare niebo dopiero zaczynało się przecierać na wschodzie i Wilno spało jeszcze, ciężkim późno-jesiennym snem, gdy stary Michał Arech, pospolicie zwany Michaską podał zwolna na robotę do tartaku...

Właśnie krocząc brzegiem Wilni, kierując się ku Kopanicy... — Tak bracie, życia na miejscu nła stoil — mruzczał do siebie, spoglądając na dwuszerokie nowe domostw wyrosłych tu ostatnio na rozległej polanie nad Wilnęką — toż pola tu była i żywoła pasła się, a terazżeż poro i nła spoznasz co to są sama miejsca: domów nastroil, il, calna wulica wyrozndzil, nła obejrzysz się, jak i trotuwały poczno kłaścił...

Dziwił się Michaską, ale niewswo mu było wzdór tych obiaów nowego życia, nowych ludzi...

Dawniejsza koneczka była swoja, znajoma, staremu sercu mi linka, a to co oglądał obecnie — takie jakies niezrozumiale, cudze, nienależne wrogiel...

Ale stary beżpański zagajnik nad rzeką, który oddzielał nowe osiedle od początków Kopanicy, jeszcze się nie zmienił i był taki sam jak za młodych lat Michaśki, ot tyle tylko, że drzewa wzrosły się i wybujały wspaniale.

Michaską zatrzymał się na chwilę w tym znajomym miejscu, by skreślić „bankrutkę” i zaciągnąwszy się z lubością gorzkawym dymem machorki, potoczył w kolo spłowiailymi oczami...

Wzrok jego zatrzymał się na cmentarzu Bernardyńskim, którego krzwy i nagrobki wysunęły się nad sam wysoki brzeg po przeciwnej stronie Wilenki...

— Piatrku tu leży, co pomarszy w maleńkości... I ciotka Petronela... Tylko ja jeden żyję z całej naszej familij, nła bendzi komu i pochował...

Ech, ty dola sierocka... uzalil się nagle nad samym sobą i ciężkie lzy spływały po zmarszczonym policzku, a od wzruszenia ciężka jakaś duszność polo-

Czeka na Ciebie Chrystus

Młodzieńcze, dziewczynko! Może czujesz się samotny wśród swoich, nie zadowolony się spotkaniem przy kieliszku i hałaśliwej muzyce, lecz odpowłada Ci cisza kontemplacji, rozmowa z Bogiem i o Bogu. Może poszukujesz prawdziwych wartości w życiu, wolnych od zakłamania, obudw i fałszu, wolnych od kultu pieniądza, seksu, czy pogoni za modą. Może chcesz pogłębić swoją wiedzę o sprawy zbawienia.

Jeżeli tak, przyjdź do Klubu Młodzieży Katolickiej. Czekamy na Ciebie 9 listopada o godz. 18 oraz w każdv

pierwszy poniedziałek miesiąca.

Jeżeli masz gitarę, weź ze sobą — we wspólnym śpiewie przeżyjemy chwile łączności ze sobą, z Bogiem, który jest jedyną naszą radością i celem.

Chętnie powitamy też naszych weteranów, należących poprzednio do „Promienia” lub „Sytu”.

Nasz adres: Wilno, ul. Antokol 33, pokój 49.

Chrystus czeka na Twoje przybycie.

Jan MINCEWICZ

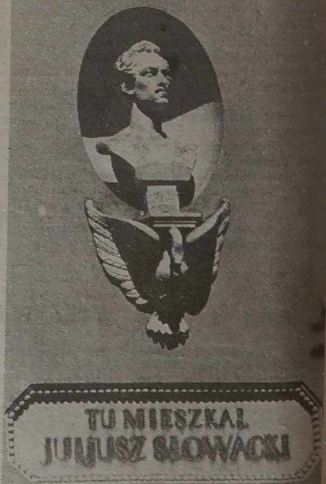
Wracamy do konkursu — zgadywanki

W „Vilnianach” kilkakrotnie zamieszczaliśmy mniej lub bardziej znane zdjęcia, prosząc Czytelników o odpowiedź, co przedstawiają, ewentualnie, w jakim okresie zostały wykonane. Nasz konkurs — zgadywanka pod hasłem „Poznaj miasto” cieszy się powodzeniem, czego dowodem były liczne listy. W wyniku w nagrodę za prawidłowe odpowiedzi, odborowaliśmy kilkunastu Czytelników książkami, również pochodzącymi z darów.

Dziś wznowiamy konkurs-zgadywankę. Prosimy o wskazanie adresu domu, na którym znajduje się popiersie Juliusza Słowackiego (zdjęcie). Ponadto prosimy odpowiedzieć, kto jest autorem pomnika i jakie znane osobistości zamieszkły w budynku, przy którym znajduje się wymienione popiersie.

Na zwycięzców czekają nagrody książkowe. Listy (do dnia 7 grudnia br.) należy kierować na adres redakcji z dopiskiem: dział stołeczny.

H. J.

W dniach 10-12 listopada w Wilnie, w sali Akademii Nauk odbędzie się międzynarodowe sympozjum „Stosunki między państwami Litwy i Polski w historii Europy Środkowej XX wieku: przeszłość i perspektywy”. Sympozjum organizują Instytut Historii Litwy i Instytut Języka Litewskiego. W ciągu trzech dni wygłoszą ponad 40 referatów o wzajemnym oddziaływaniu polityki, języków i kultur, stosunkach Litwy i Polski w XX wieku, o współczesnych stosunkach w polityce i kulturze, mniejszościach narodowych. Wezmą udział referenci z Polski, Ukrainy, Białorusi, Finlandii, Łotwy, Szwecji i Rosji. Tezy referatów zamierza się po sympozjum wydać w osobnej edycji w kilku językach.

Poniżej zamieszczamy artykuł redaktora naczelnego „Rzeczypospolitej” Dariusza Fikusa, nawiązujący do tematyki sympozjum.

Spór o wspólną historię

Pomnie psychologu narodu, to kluczem do poznania sposobów i celów jego polityki — pisał Stanisław Cat-Mackiewicz w felietonie pt. „Realny program w sprawie Litewskiej” w 1927 r. Ten pisarz, który mylił się wiele razy, był jednocześnie świetnym obserwatorem. I jest coś z prawdy w jego obserwacji, iż Litwin, wbrew pozorom, nie są narodem chłopskim, o ograniczonym horyzoncie, że cechuje ich myślenie polityczne, długotrwale.

Większa to przyczyna mi na myśl, kiedy przelałem informacje, iż Litewskie ministerstwo sprawiedliwości odrzuciło wniosek Klubu Żołnierzy AK Wileńszczyzny o zarejestrowanie, gdyż „działalność AK była wroga Litwy”. W uzasadnieniu tej odmowy minister Zenonas Juknevičius pisał, że „na terytorium państwa litewskiego już od 1939 r. działały struktury podziemne Polski, których celem była odbudowa państwa polskiego z jego przedwojenną granicą. Jedną z takich struktur była AK. Podlegała ona emigracyjnemu rządowi Polski w Londynie, a jej praktyczną działalnością kierowała Komenda Główna AK w Warszawie. Działalność AK skierowana była przeciwko państwu litewskiemu i jego integralności terytorialnej”.

Wszystko się niby zgadza, ale dla Polaka tego rodzaju argumentacja jest szokująca. Był to przecież wówczas legalny i jedyny rząd polski, a AK była jego zbrojnym ramieniem w kraju.

HISTORIA NAS DZIELI

Jestem przekonany, iż na pierwsze historii porozumienie z Litwinami jest niestychnące trudne. Jeśli podejmiemy ten temat, to tylko dlatego, by polskiemu Czytelnikowi dać pewien podkład myślowy, aby choćby trochę zrozumiał, co nie znaczy przyjąć punkt widzenia Litwinów.

W obrębie historii wszystko nas różni. Zupełnie inaczej przedstawiamy znaczenie Unii Lubelskiej, roli Jagiellów i Władysława, inaczej patrzymy na skutki utworzenia Rzeczypospolitej Obwojbowych Narodów, odmiennie na miejsce i rolę Polaków na tych terenach Litwy są skłonni lekceważyć fakt, iż Polacy osiedli w Wilnie i w Brześciu już w połowie XIV w., że stanowiąli naturalny szkielet mieszczański w Wielkim Księstwie, Mazurzy kolonizowali Podlasie już w XV w. Litwini sądzą, iż Polacy na Wileńszczyźnie to spolonizowani Litwini. Negatywnie też oceniają polonizację Wielkiego Księstwa. Przekreślają przeszłość, oceniają ją bardzo interesująco, krytycznym, jakże zachodnim, na tych terenach w wieki XIX, nie tylko w obrębie skrajnych frakcji, ale także skrajnych frakcji w obrębie państwowości (identyfikacja z Litwą) Litwina z Polską, w odróżnieniu od tych ziem. To wszystko kładzie na przeszłość. Koniec romantyzmu i tendencji narodowo-wyzwoleńczej wśród mieszczczyń Polaków, nie bez dużej roli w tym, Narutowiczowie, Polska idea obywatelska, patriotyzm litewskiego. I podstawowy moment o utworzeniu wła-

snego państwa ze stolicą w historycznie litewskim Wilnie przybrały postać realną dopiero w wyniku pierwszej wojny światowej. W 1915 r. Litwę zajęli Niemcy i zamierzali ją skolonizować. Niepowodzenia wojenne zmusiły ich do wysunięcia projektu stworzenia państwa litewskiego o ograniczonej samodzielności. Niemcy poparli nacjonalistów litewskich w ich planach. We wrześniu 1917 r. wybrano radę narodową pod nazwą Taryba. Jej deklaracja z 1918 r. (16 lutego — data święta niepodległości Litwy) akcentowała dążenie narodu do niepodległości i wolę utworzenia państwa ze stolicą w Wilnie. Radość trwała krótko. Dalej krótkie militarne Niemiec spowoły, iż Taryba musiała przenieść się pod ich ochroną do Kowna.

Polacy organizują w Wilnie samobrońnię. Wilno zajmuje armia radziecka. Po opanowaniu przez Rosjan większości terenów litewskich utworzono Komitet Centralny Komunistyczny Partii Litwy i Białorusi, a 15 grudnia 1918 r. została proklamowana władza radziecka. 22 grudnia Rosja Radziecka — dekretem, pod którym figuruje podpis W. I. Lenina — uznała niepodległość Litewskiej Republiki Radzieckiej. W lutym 1919 r. zjazd rad powołał Radę Komisarzy Ludowych Litwy Radzieckiej. Wiosną 1919 r. oddziały niemieckie, współpracujące z litewskimi, wyparły wojska sowieckie z granic Litwy. W kwietniu, na Wielkanoc, Polacy zajęli Wilno, który musieli jednak opuścić, cofając się pod naporem wojsk Tuchaczewskiego. Podczas wojny polsko-rosyjskiej 1920 r. rząd Rosji przekazał Litwie zdobyte wówczas Wilno. Z kolei w październiku 1920 r., po sowieckiej klęsce nad Brześciem, w wyniku akcji zbrojnej polskie wojska tworzą tzw. Litwę Środkową. Żeligowski wkroczył do Wilna, porzucając niesubordynację wobec Marszałka, Józefa Piłsudskiego.

Wkroczenie polskiej armii doprowadziło do całkowitego zerwania stosunków. Litwini ogłosili Wilno (gdzie ludność litewska liczyła zaledwie 2-3 proc.) swą stolicą „chwiliwo okupowaną przez wroga” i zerwali z Polską wszelkie stosunki: dyplomatyczne, gospodarcze, a nawet z wyjątkiem ludzkie. Nigdy nie uznali przed wojną tej granicy i tej neksej.

WILNO KOŚC NIEZGODY

To wydarzenie pchnęło ostatecznie Litwę w objęcie Rosjan i Niemców, wykołało przepaść na długie dziesiątki lat pomiędzy nami. Po 25 latach, na emigracji w Wielkiej Brytanii pisał znawca problemu Władysław Wielhorski: „Wydaje się rzeczą niemal pewną, że po stronie polskiej nie przewidziano tak radykalnych i długotrwałych skutków omawianego posunięcia u litewskiego „wzrostnika”. I to jest niewątpliwie prawdą”.

Odebrać Polsce Wilno to była treść patriotyzmu litewskiego w całym okresie międzywojennym. W tym celu Litwa była gotowa paktować choćby z diabłem. Tak więc wzięci „w niewolę” przez Polaków Wilno, przez Polskę jako epizod w historii, lekceważąc racje kulturowe, wolę ludności, a wysuwając na czoło rację i prawa historycznych.

W tym momencie, może zresztą już wcześniej, idea federalcyjna, marzenie Józefa Piłsudskiego została pogrzebana.

Dodajmy jeszcze, że w 1923 r. do Litwy, z cichym poparciem Niemców, przyłączyła się Klaipėda, port, który odgrywał historycznie ważną rolę na Bałtyku. Hitler odebrał ją Litwinom dopiero w marcu 1939 r.

Tyle faktów. Jedno jest jasne. Litwini wybierali na swoich protektorów albo Niemców, albo Rosjan — nigdy Polaków ile w tym naszej winy, to osobna sprawa. Liczy się jednak rzeczywistość.

VILNIUS MŌSU, LIETUVA RUSU

Następna szansa odzyskania przez Litwinów Wilna pojawiła się w 1939 r.

Rosjanie zajęli Wilno w wyniku paktu Ribbentrop i Molotowa. W nieliczny miesiąc od zajęcia miasta, wspaniałomyślnie, oddają je 10 października 1939 r. Republice Litewskiej (Smetonowskiej) i 28 października przejmują Wilno Litwini. Na krótko jednak, bo już w czerwcu 1940 r. prezydent Smetona musiał uciekać do Niemiec. Rząd objął komunistą Justas Paleckis, a Litwa została siłą wcielona do Ojczyzny Narodów, Armia Czerwona, przebijającą w wydziałych rejonach, okupuje kraj. Litwini poznają na własnej skórze skutki przyjęcia opcji rosyjskiej.

Wojna niemiecko-sowiecka sprawiła, iż już 24 czerwca 1940 r. wojska hitlerowskie zajęły Wilno. Następuje okres okupacji niemieckiej. Trwała ona do lipca 1944 r., kiedy to Wilno ponownie zostało zajęte przez Armię Czerwoną.

„Nie jest tajemnicą — pisze litewski historyk Artūnas Bubnys — że stosunki litewsko-polskie w okresie okupacji hitlerowskiej były napięte i wrzące. Określiłbym je jako „konfrontacyjne”. Również w okresie krótkiego panowania za czasów sowieckich Litwini podjęli w Wilnie ostry, antypolski kurs wyrażający się w licznych raportach. Głównym raportem gen. Rowecki Komendantowi Głównemu AK — postanowili za wszelką cenę zdłiznować Wilno przed przeszczenie polskości we wszelkich jej przejawach, przy użyciu metod najbardziej wględnych, w

czym władze kowieńskie popierały przez całe społeczeństwo litewskie, bez różnicy przekonań politycznych”.

I to jest święta prawda, jakkolwiek byłaby ona gorzka. W tej polityce antypolskiej Litwini mieli poparcie całego społeczeństwa.

Mamy również sporo dowodów na współpracę litewsko-niemiecką w następnym etapie Litewskiej polijii bezpieczeństwa, ostatekonia Sauguma, ma na swym sumieniu sporo przestępstw przeciw ludzkości. To Litwini z Saugumy wyprawiali na Ponary skażonych z wileńskiego więzienia na Łukiszczach.

Historycy w obu krajach mogą się dziś spierać, czy oddziały Litauische Sonderverbände (Lietuvos Vietine Rinkine — czyli Litewski Korpus Posiłkowy) były tylko i wyłącznie kolaboracją z Niemcami, czy w tym zamyśle tkwiła również próba tworzenia załóżka własnej armii.

Faktem jest, że w momencie, kiedy wojna ponownie zbliżała się coraz bardziej do tych terenów, stały się one miejscem konfrontacji walczących tam sił. Rywalizacja między Litwinami a Polakami nabrała charakteru zbrojnej walki między policją litewską a oddziałami regularnymi Armii Krajowej. Dochodziło do starć, wzajemnych mordów i akcji odwetowych.

Piekió tamtego czasu polega na tym, iż starły się tu siły inspirowane przez różne ośrodki i orientacje. Polacy walczący z Niemcami przede wszystkim, ale także z oddziałami silnej partyzantki radzieckiej. Byłi zresztą w niej również i Polacy i Litwini. Lasy pełne były uciekinierów z różnych armii, band chących przetrwać, uciekinierów z getta, niemieckich oddziałów pomocniczych. Bóg wie zresztą kogo. Dochodziło do takich zwojstów sojuszy z różnymi formacjami, np. Polaków z Łotyszami, dogadywania się na poziomie lokalnym.

SKORZYSTAŁ TRZECI

Wytoczył się do zarówno Niemcy, jak i Rosjani, antagonyzując przeciwko sobie Litwinów i Polaków. Oczywiście tam, gdzie dominowała ludność polska, a tak było w Wilnie i okolicach, Polacy mieli przewagę, która jednak topniała w mo-

mentcie, kiedy zbliżał się front i partyzantka radziecka została wsparta pomocą zewnętrzną.

Polacy podjęli heroiczną walkę o Wilno z Niemcami, która kończy się niepowodzeniem. Wyprawdzeni w pole przez rosyjskie dowództwo, wpadli w zastawioną na nich pułapkę. Tysiące żołnierzy zostało do obozów, ginie w Rosji kwiat polskiego ruchu partyzanckiego.

Ze zrozumiałych względów antyzionistowski ruch oporu po stronie litewskiej powstał później niż formacje polskie, bo zaczęły polskiej działalności podziemnej w Wilnie przypadły na koniec 1939 r., Litwini zaś organizują się dopiero w 1941 r. i nie posiadali jednolitego dowództwa do końca 1943 r.

Można oczywiście eksponować, w zależności od orientacji, wszystkie te fakty, które świadczą o zbrodniach dokonywanych na tych terenach na Polakach, można eksponować również odwetowe akcje polskiej partyzantki (stosunkowo nieliczne). Roman Korab-Zębryk opracował „Białą Księgę w obronie Armii Krajowej na Wileńszczyźnie”, gdzie dość drobiazgowo przedstawił te kwestie. Miała to być odpowiedź na kampanię rozpoczętą przez prasę litewską przeciwko Armii Krajowej.

Myślę jednak, że nie tędy droga. Litwini są w większości ręką w rękę z Niemcami, więc możemy to im wytykać, podkreślać własne bohaterstwo. Był to przecież na tych terenach nasz wróg nr 1. Dramat Litwinów polegał na tym, iż zawiedli ich obaj sojusznicy. Nie więc dziwnego, iż po wkroczeniu Rosjan niedobitki partyzantki nacjonalistów litewskich były tepione w sposób okrutny. Mało znamy te fakty. Również społeczeństwo litewskie zapłaciło odpowiednią daninę krwi. Tysiącami wywożono ich na blade nieświadcze. Rosjanie pokoleli, nieudana zresztą do końca, akcja rusyfikacyjna.

Można oczywiście i trzeba eksponować nieliczne fakty prób pertraktowania między Litwinami i Polakami oraz dyskusji na łamach prasy podziemnej w latach 80., a także fakty świadczące o postawach pojednawczych po obu stronach, jak choćby dialog Czesława Mił-

(Dokończenie na str. 6)

Uwaga, Wielki Konkurs!

„Henryk Sienkiewicz i Trylogia”

Jak już informowaliśmy, redakcja „Kuriera Wileńskiego” razem z radem „Znad Wilii” OGŁASZAJĄ WIELKI KONKURS. HASŁO — „HENRYK SIENKIEWICZ I TRYLOGIA”.

Cel konkursu — zachęcić do czytania Trylogii Henryka Sienkiewicza.

PYTANIA

1. Jakiego pseudonimu literackiego używał H. Sienkiewicz, gdzie i kiedy była pisana Trylogia — gdzie była publikowana?
2. Jakiego herbu był Jan Skrzetuski i jaki był rodowód powieściowego Bohuza?
3. Jak Sienkiewicz charakteryzował króla Jana Kazimierza i w której części Trylogii to zrobił?
4. Proszę wymienić przynajmniej 5 nazw miejscowości, w których rozgrywa się akcja „Ogniem i mieczem”.
5. Kto zadawał pytania „oiec, prać?” — w której części Trylogii miało to miejsce?
6. Zagłoba pytał kiedyś Rocha Kowalskiego — o jego żonę — co odpowiedział Roch Kowalski?
7. W jakich miejscowościach na Łaudzie toczy się akcja „Potopu”?
8. Kto był reżyserem filmów „Potop” i „Pan Wołodyjowski” i czyje role w tych filmach grał Daniel Olbrychski?
9. Od kedy Kmicic nazwał się Babiniczem i od kedy ponownie powrócił do nazwiska Kmicic?
10. Jak miał na imię Zagłoba w Trylogii Sienkiewicza i kto był jego literackim prototypem?

ODPOWIEDZI NA PYTANIA PROSIMY NADSYŁAĆ DO 7 GRUDNIA 1992 R. na adres:

2019, Lietuvos Respublika, Vilnius, Laisvės pr. 60, red. „Kurier Wileński” hasło „Konkurs. Henryk Sienkiewicz i Trylogia”.
7 grudnia br. zakończymy I etap naszego Konkursu. O II etapie i finale — poinformujemy dodatkowo.

Prosimy uważnie czytać nasz dziennik i słuchać radia „Znad Wilii”.

NAGRODY NA KONKURS „Henryk Sienkiewicz i Trylogia”

1. Ambasador RP 100 dolarów

2. Gmina Niepołomice 10 walmenów
3. Firma „River” z Krakowa 1 radiomagneton
4. Prezes Radiokomitetu i telewizor
5. Wydawnictwo „Wiedza Powszechna” reprint Trylogii wydanej w l. 1884—88 (11 tomów)
6. Wydawnictwo „Nasza Księgarnia” 10 szt. Baśni Pisarzy Polskich, 10 szt. Polskie Baśnie i Legendy
7. Piotr Szczypiński z Warszawy 1 kasetta video
8. Minister Kultury i Sztuki (nagrada jeszcze nie znana).

Lista sponsorów jest otwarta i spodziewamy się jeszcze licznych i cennych nagród (również od zrzeszeń, towarzystw, związków, firm, osób prywatnych ze strony litewskiej).

Już od dzisiaj czekamy na odpowiedzi naszych Czytelników.

Polska firma PRODUKCYJNO-HANDLOWA

poszukuje partnerów do współpracy

Produkujemy:

- dzianiny (trykotaż)
 - odzież damską, dziecięcą, młodzieżową (garsonki, sukienki, dresy, spodnie itp.).
- Sprzedajemy sprzęt rolniczy, ogrodniczy oraz nasiona.

Kontakt w Polsce: PPHO „LUKDAM”
Łódź, ul. Siewna 15

Tel. Polska, Łódź (8-10-48-42)

51-48-30 do godz. 15.00

32-92-56 po godz. 18.00.

Kontakt: Wilnius, tel. 42-79-55 do godz. 17.00.

Tel. domowy — 76-65-85 po godz. 19.00.

(Zam. S-162)

Bank HERMIS

Bank „Hermis”

Za podstawową nominalną wartość sprzedaje akcje osobom fizycznym i prawnym. Nominalna wartość jednej akcji wynosi 50.000 talonów albo 300 dolarów USA.

Panowie i Panie!

To naprawdę niezawodny sposób wykorzystania pieniędzy państwa.

Nasz adres: Vilnius, ul. Jogailos 9/1, tel. 22-67-72, fax: 61-56-34; Kaunas, Kęstučio 38, tel. 22-85-83; Panevežys, Respublikos 36, tel. 35-936; Druskininkai, Dabintos 3, tel. 5-58-91.

(Zam. 1254)

Spór o wspólną historię

(Dokończenie ze str. 5)

sza z wybitnym litewskim poetą Tomaszem Venclową. Sporo jest też wspomnień świadczących, iż internowani w 1939 r. Polacy znaleźli na Litwie schronienie i pomoc ludności.

Literatura tego przedmiotu jest jednak uboga. Kilka książek powstało na emigracji, trochę rękopisów krąży po kraju i jest dostępnych nielicznym ludzom, którzy się interesują tą tematyką.

Sądzę jednak, iż do porozumienia na tym gruncie dojść będzie bardzo trudno. Można oczywiście ustalić fakty. Ale ich interpretacja będzie nas oddalać, a nie zbliżać. Zbyt bolesne są to sprawy. Ziemia Wileńska spłynęła krwią. Groby pomordowanych, zabitych i umęczonych jeszcze przez długie lata będą nas dzielić. Dobrze byłoby, aby o nie nie zadbać, aby ich nie niszczyć.

KAŻDY WOLI SIĘ BİĆ W CUDZE PIERSI

Domaganie się od Litwinów „ogólnonarodowej ekspiacji”, jakiej chcielibyśmy złożyć jeszcze nieliczni polscy bohaterowie tamtych czasów, jest utopią. Litwini mają swoją wersję historii, różną od naszej. Mają także argumenty polityczne, których korzenie staraniem się tutaj przedstawiać. Współpraca z Niemcami nie przyniosła im sukcesów politycznych. Ta

orientacja w pierwszej połowie XX wieku prowadziła na manowce. Dziśki współdziałaniu litewskich komunistów z Rosjanami odzyskał upragnione Wilno. W wyniku repatriacji 1945 r. uzyskali również zmianę demograficzną. Wilno przestało być miastem zamieszkałym w większości przez Polaków. Cena, jaką za to zapłacili, była bardzo wysoka. Utracili niepodległość na pół wieku.

Teraz ją odzyskują. Czy można się dziwić, iż w tej euforii odżywają stare rany i silny nacjonalizm? Można nad tym ubolewać, ale dziwić się raczej nie należy. Przeszłość nas dzieli. Można szukać w niej elementów pozytywnych, ale to bardzo trudne. Może lepiej po prostu poznać wzajemną argumentację, racje. Ale najlepiej — sądzić — odrzucić przeszłość i patrzeć ku przyszłości.

Pokolenie AK-owców, to ludzie dziś już starzy. Pozwolimy im pielęgnować groby i wspomnienia. Nie twórzmy zakazów. Nie budujmy nowych murów.

Choć za (tu) prostej przyczyny, że na Litwie żyje jeszcze ponad czterć miliona Polaków, którzy razem z Litwinami przecierpieli pół wieku komunizmu i chcielibyśmy również cieszyć odzyskaną wolnością.

Dariusz FIKUS „Rzeczpospolita” nr 245

UKF 69.05

Znad Wilii

Rozgłosnia radiowa

Radio „Znad Wilii” proponuje codziennie od godziny 14.00 do 02.00 stałe audycje informacyjne, retransmisje programów BBC, ogłoszenia, kursy, walut, konkursy oraz następujące audycje:

Sobota, 7 listopada: 22.05 — Konkurs weekendowy „Sto pytań”, 23.10 — Radiodyskoteka Leonarda Tupki

Niedziela, 8 listopada: 20.30 — Dobranocna erot. i konkurs dla dzieci, 22.05 — Konkurs weekendowy „Sto pytań”, 23.10 — Compact na życie

Poniedziałek, 9 listopada: 23.10 — „Muzik-Box” — wykonawcy na literę B” program Edmunda Sztenglera.

Ekran

VILNIUS — „Sekszwizyta” (USA komedia erot. dla dorosłych) o 11, 13, 15, 17, 19, 21.

AUSRA — „Kochaj i wierz” (filmie 2 serie) o 10, 12, 15, 17, 20.

DRAGUOSTE — „Bogaci też kochają!” (Zamknij mi oczy) (Anglia) o 16, 20. „Skazany na morderstwo” (USA, detektyw) o 15, 17, 19.

LAZDYNAI — „Nieodstrzelana muzyka” (Rosja) o 15, 17, 19.

PERGALIS — „Czy kochasz miłość?” (Grecja, od lat 18) o 12, 14, 16, 18, 20.

AIDAS — „Hultaj!” (2 odc.) Indie) o 16, 18, 40.

Kalendarium

* Sobota (7.XI) jest 312 dniem 1992 r. Do końca roku 54 dni.

* Znak Zodiaku — Skorpion.

* Imieniny: Antoniego, Ernesta, Florentyna.

* Wschód Słońca — 7.35, zachód — 16.31. Długość dnia 8 godz. 56 min.

Niedziela (8.XI)

* Imieniny: Gofryda, Klaudiusza, Seweryna.

* Wschód Słońca — 7.37, zachód — 16.29. Długość dnia 8 godz. 52 min.

Poniedziałek (9.XI)

* Imieniny: Gracji, Oresta, Teodora, Ursyna.

* Wschód Słońca — 7.39, zachód — 16.27. Długość dnia 8 godz. 48 min.

Pogoda

Litewska Służba Hydrometeorologiczna przewiduje na 7 listopada zachmurzenie z przejaśnieniami, wiatr południowo-zachodni, umiarkowany, krótkotrwałe opady. Temperatura 5—7 stopni ciepła.

W ciągu następných dwóch dni krótkotrwałe opady, temperatura w nocy 0—5 stopni mrozu, w dzień 0—5 stopni ciepła.

ZARZĄD PAŃSTWOWYCH UBEZPIECZEN

SPOŁECZNYCH SODRA

ofertuje mieszkańcom i gościom republiki kurację i wy-poczynek w sanatoriach Druskininkai, Birszian i Likien.

Zwracać się: Vilnius, Ukmerges 12, tel. 73-46-15, fax 353641. (Zam. 1213)

SKUPIJEMY

czeki inwestycyjne. Oplata od razu.

Zwracać się: Vilnius, Gedrosios Vilites 1, gab. 2 od godz. 9 do 18, tel. 23-02-61. (Zam. 1253)

DO SPRZEDANIA

najlepszy na świecie, niezawodny środek zapobiegania ciąży „Marwelon” (Holandia). Zwracać się: tel. 44-59-34. (Zam. 1251)

NABYWAMY

CZEKI INWESTYCYJNE po wyższej cenie.

Zwracać się: Vilnius, ul. Barbaros Radvilaitės 3, gab. 206, tel. 61-40-75. Pracujemy bez dni wolnych. (Zam. 1256)

Do wysokiej ceny SKUPIJEMY CZEKI INWESTYCYJNE

Płacimy od razu. Adres: Vilnius, Moniuskos 27, tel. 77-99-76. (Zam. 1250)

NIEDZIELA, 8 LISTOPADA

LTV-1

9.00 — Wiadomości. 9.05 — Program ukraiński. 9.25 — Program religijny. 9.55 — Dla matki i dla dorosłych. 10.25 — Program muz. 10.45 — Nasz piątek. 11.15 — Jeden świat. 12.00 — Muzyka niedzielnia. 12.30 — Rozmowy wileńskie. 13.05 — Koncert zyczeń. 14.35 — Spichrz. 14.55 — Wideoetka filmu. Dok. „Testament”. 15.25 — Wideospektaki. 16.40 — Ojczyzna. 17.10 — Litwa i świat. 17.50 — Wiadomości. 18.00 — Kino pana Sauliusa. 20.00 — Dobranocka. 20.25 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.00 — Program artystyczny - publ. 23.00 — Prezentacja TV angielskiej. 23.15 — Wiadomości wieczorne.

LTV-2

9.10 — Lietuola. 9.20 — Program religijny. 9.30 — Film fab. „Spieśdzi”. Odc. 4. 9.55 — Jeszcze raz gen. J. Mačionas. 10.30 — Film fab. „Ulica Wschod.” Odc. 2. 11.00 — Studio MT. 11.45 — W świecie koszykówki.

Ostankino

5.55 — Program dnia. 6.00 — Godzina mocy ducha. 7.00 — Ciągnięcie sportowe. 7.15 — Kreskówka. 7.35 — „Ziemia kuleczek nocny”. Program z Sykrykara. 8.10 — Wczesnym rankiem. 8.40 — Premiera rubryki „Zanim wszyscy w domu”. 15.00 — Romanse i duety P. Czajkowskiego wykonują I. Archipowa i N. Dauko. 15.30 — Premiera TV filmu dok. 16.00 — Panorama. 16.40 — Telecizja. 16.55 — Walt Disney przedstawia. 17.45 — Dziennik. 18.00 — Piłka nożna. Mistrzostwa Rosji. „K. Weber. Uwertura do opery „C. Niedzielnia poranna filmowa. 19.10 — Film fab. „Aurora, aurora” (USA). 21.00 — Wyniki. 21.45 — Sportowe weekend. 22.00 — Mator. 23.00 — Dziennik. 23.20 — Program. 23.25 — Wideodrom. 23.55 — TV film fab. „Biedna Maska”. Odc. 1 i 2.

TV Rosji

7.00 — Więści. 7.25 — Multi. 7.35 — W wolnym czasie. 7.50 — Hura, ferie. Film fab. 9.00 — Program „Klucz”. 9.30 — Film animowany. 10.00 — Chaciec, wierzcie... 10.30 — A. Nabyta... 11.00 — Charmant. Show. 12.40 — Kwestia chłopca. 13.00 — Więści. 13.20 — Program W. Cwietowa. 13.35 — Telewizyjna gra „Logo”. 14.05 — Kreskówka „Dorozem”. Odc. 14.20 — Wykucie samochodu. W w klasie „Formuła 1”. 16.50 — Puchar Kremla. 17.45 — Pomer i Donahue. 17.35 — Studio „Sakrazny”. Lepsos. 18.05 — Kreskówka (USA). 18.15 — Centrum Stasa Naima. Klub „Złota kula podwodna”. 18.45 — Co dzień światło. 18.55 — Reklama. 19.00 — Więści. 19.20 — Festiwal klasycznych filmów Hollywoodu. Film fab. „Ani i ty duch”. 21.00 — XX wiek w kadzie i za kadrem. 21.55 — Reklama. 22.00 — Więści. Prognoza astrologiczna. 22.25 — Karuzela sportowa. 22.30 — CSN.

PONIEDZIAŁEK, 9 LISTOPADA

LTV-1

9.00 — Program dnia. 9.05 — Spichrz. 9.25 — Wideoetka Kultury. 9.55 — Amerykańska komedia muzyczna. 18.00 — Wiadomości. 18.15 — Pół godziny po lekcjach. 18.45 — Film dok. 18.15 — Studio sportowe. 19.45 — Telecizja. 19.55 — Nasz elefant. 20.00 — Dobranocka. 20.25 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.00 — Wybry. 20.30 — Wiadomości wieczorne.

TV Litwy Wschodniej

18.00 — Trans. program TVP. 19.15 — Reporter. Wiadomości w jez. litewskim. 19.25 — TV magazyn „Trimitas”. 19.45 — I ja tam byłem... 20.00 — Reporter. Wiadomości w jez. rosyjskim. 20.10 — Sytuacja. 20.15 — I taka będzie cała Litwa. 20.35 — Wideoetka „Ja. Tam”. 20.45 — Reporter. Wiadomości w jez. polskim. 20.55 — Telespot. 21.00 — Nie śpij jeszcze... 21.10 — Trans. programu TVP.

zyczny dla młodzieży. 22.10 — Miławy z festiwalu filmowego „Arsenal”. Film fab. „Trzej mężczyźni i jedna mała dama”.

Ostankino

15.50 — Kapitan jaszce powróci. Spotkanie z W. Fetisowem. 16.35 — Klub podróżników. 17.25 — Godzina gwiazd. 18.05 — Przegląd piłkarski. 18.35 — Film fab. „Kochany Radza”. Odc. 1. 19.45 — Dobranocka. 20.00 — Dziennik. 20.35 — Program. 20.40 — Film fab. „Kochany Radza”. Odc. 2. 21.45 — Beau Monde. 22.35 — Jazz. 22.25 — A jednak. 22.35 — My. 22.40 — Sytuacja. 23.20 — Zniekształcony etr. 23.40 — Eugenik i... 23.50 — Program wieczorny. Podczas przerwy w Dziennik. 0.30 — TV film fab. „Pociąg trzy 2 minuty”.

TV Rosji

7.00 — Więści. 7.20 — Film fab. „Tam, na nieznanych dróżkach”. 8.25 — Program 03. 8.55 — Film dok. 9.20 — Nasz sad. 9.50 — Wszeczeństwo nieznan. 10.20 — W kręgu łańca. 11.20 — Sztuka oddzia. 11.50 — Pięrgzyn. 12.35 — Show masek. 13.00 — Więści. 13.45 — „Burda Moden.”. 13.50 — Temat z wariacjami. 15.15 — Wasze prawo. 16.10 — Tenis. Puchar Kremla. 17.05 — Złota ostroga. 17.35 — Nostalgiczne wieczorki. 18.05 — Bez dziesięt. 18.35 — Amerykański film animowany „Świeża zająca”. 18.45 — Święto co dzień. 18.55 — Reklama. 19.00 — Więści. 19.20 — Reklama. 19.25 — Poniedziałkowy kryminal. Film fab. „Ekspres transyberyjski”. 21.00 — Chwila prawdy. 21.55 — Reklama. 22.25 — Program „Eks”. 22.35 — Karuzela sportowa. 22.40 — Tenis. Puchar Kremla.

WTOREK, 10 LISTOPADA

LTV-1

9.00 — Program dnia. 9.05 — Telecizja. 9.15 — Studio sportowe. 9.45 — Nasz piątek. 10.15 — Film dok. 18.00 — Wiadomości. 18.15 — Film dok. 19.15 — Program ekonomiczny. 19.45 — Miniatury na gitarę klasyczną. 19.55 — Dobranocka. 20.25 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.00 — Wybory do Sejmu-92. 23.30 — Wiadomości wieczorne.

Ostankino

4.55 — Program dnia. 5.00 — Dziennik. 5.20 — Gimnastyka. 5.30 — Poranek. 7.45 — Program. 7.50 — Firma gwarantuje. 8.00 — Dziennik. 8.20 — TV serial „Bogaci też płaczą”. 9.05 — Przegląd piłkarski. 9.35 — W świecie zwierząt. 10.15 — Dziennik. 11.20 — TV film fab. „Pospęna rzeka”. Odc. 1. 12.45 — TV film fab. „Nagły zakręt”. 14.00 — Dziennik. 14.20 — Program. 14.25 — Informator komercyjny. 14.40 — Świat pieniędzy. A. Smitha. 15.10 — Notes. 15.15 — Walt Disney przedstawia. 16.05 — Nasz klub muzyczny. 16.50 — Ekspres prasowy. 17.00 — Dziennik. 17.20 — Program. 17.25 — Międzynarodowy kanał Ostankino przedstawia. 18.00 — TV serial „Bogaci też płaczą”. 18.45 — Miniatura. 19.00 — Temat. 19.45 — Dobranocka. 20.00 — Dziennik. 20.35 — Program. 20.40 — Koncert na Dzień Międz. Podczas przerwy o 23.00 — Dziennik. 24.00 — TV film fab. „Nagły zakręt”.

TV Rosji

7.00 — Więści. 7.25 — Czas biznesmenów. 7.55 — Chwila prawdy. 8.00 — Nasz sad. 9.20 — Uścisnijmy sobie dłonie... 9.50 — Kreskówka. 10.00 — Film fab. 12.25 — Kreskówka. 12.35 — TINKO. 12.40 — Sprawa chłopca. 13.00 — Więści. 15.00 — Telecizja. 15.30 — Wychowanie. 16.00 — Więści. 16.15 — Tenis. Puchar Kremla. 17.00 — S. Malcew. 17.30 — Informator parlamentarny. 17.45 — Złota gałąź. 18.45 — Święto co dzień. 18.55 — Reklama. 19.00 — Więści. 19.20 — Reklama. 19.25 — TV serial „Santa Barbara” (97). 20.15 — Kabaret „Okolesia”. 21.05 — Wodnik. 21.55 — Reklama. 22.00 — Więści. Prognoza astrologiczna. 22.25 — Karuzela sportowa. 22.30 — Tenis. Puchar Kremla. 22.45 — Program. 7.50 — Firma gwarantuje. 8.00 — Dziennik. 8.20 — TV serial „Bogaci też płaczą”. 9.50

ŚRODA, 11 LISTOPADA

LTV-1

9.00 — Program. 9.05 — Pod własnym dachem. 9.50 — Film dok. 17.55 — Wiadomości. 18.10 — Film fab. „Tajemnica wielkiego narratora”. 19.30 — Paki. 19.50 — Nasz elementarz. 19.55 — Dobranocka. 20.25 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.00 — Wybory do Sejmu-92. 23.30 — Wiadomości wieczorne.

LTV-2

20.35 — Na festiwalu „Po-part-92”. 21.00 — Kreskówka. 21.10 — TV film fab. „Sąsiedzi”. Odc. 5. 21.35 — Najśmieszniejsi ludzie Ameryki. 22.00 — Aleja Laives. 22.15 — Wideofilm. 22.10 — Film fab. USA „Komedianci”. Odc. 1.

TV Litwy Wschodniej

18.00 — Trans. program TVP. 19.15 — Reporter. Wiadomości w jez. litewskim. 19.25 — TV magazyn „Trimitas”. 19.45 — I ja tam byłem... 20.00 — Reporter. Wiadomości w jez. rosyjskim. 20.10 — Sytuacja. 20.15 — I taka będzie cała Litwa. 20.35 — Wideoetka „Ja. Tam”. 20.45 — Reporter. Wiadomości w jez. polskim. 20.55 — Telespot. 21.00 — Nie śpij jeszcze... 21.10 — Trans. programu TVP.

Ostankino

4.55 — Program dnia. 5.00 — Dziennik. 5.20 — Gimnastyka. 5.30 — Poranek. 7.45 — Program. 7.50 — Firma gwarantuje. 8.00 — Dziennik. 8.20 — TV serial „Bogaci też płaczą”. 9.50 — Nasz klub muzyczny. 10.30 — TV film dok. 10.50 — Kreskówka. 11.00 — Dziennik. 11.20 — TV film fab. „Pospęna rzeka”. Odc. 2. 12.40 — TV film fab. „Zanim nie spadł śnieg”. 14.00 — Dziennik. 14.20 — Program. 14.25 — TV rozmaitości. 15.10 — Notes. 15.15 — Film anim. „Pszczółka Maja”. 16.05 — Prezent dla melomana. 16.35 — Jak osiągnąć sukces. 16.50 — Ekspres prasowy. 17.00 — Dziennik. 17.20 — Program. 17.25 — Wagon 03. 18.00 — TV serial „Bogaci też płaczą”. 18.45 — Opinia publiczna. 19.45 — Dobranocka. 20.00 — Dziennik.

TV Rosji

7.00 — Więści. 7.20 — Reklama. 7.30 — Czas biznesmenów. 8.00 — Wodnik. 8.50 — Złota gałąź. 9.50 — Paralele. 10.05 — Temat z wariacjami. 11.00 — TV serial „Santa Barbara” (97). 11.50 — To samo niebo dla wszystkich. 12.35 — TINKO. 12.40 — Sprawa chłopca. 13.00 — Więści. 15.00 — Sygnał. 15.15 — Daleki Wschód. 16.00 — Więści. 16.15 — Tenis. Puchar Kremla. 17.00 — Program religijny. 17.30 — Rozmowy w „Metropoli”. 17.50 — Wyśmienitą sprawę. 18.05 — Opozycja. 18.45 — Święto co dzień. 18.55 — Reklama. 19.00 — Więści. 19.20 — Reklama. 19.25 — TV serial „Santa Barbara” (98). 20.15 — Wieczory w domu Golego. 21.00 — Biznes i polityka. 21.55 — Reklama. 22.00 — Więści. Prognoza astrologiczna. 22.25 — Karuzela sportowa. 22.30 — Dnia w BN. FR. 22.45 — Z sali Sądu Konstytucyjnego Rosji. 23.15 — Tenis. Puchar Kremla. 23.45 — Dżungla.

CZWARTEK, 12 LISTOPADA

LTV-1

9.00 — Program. 9.05 — Dla dzieci. 10.05 — Fakt. 18.10 — Wiadomości. 18.15 — Pół godziny po lekcjach. 18.35 — Koncert. 19.10 — Polityka. 19.55 — Dobranocka. 20.25 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.00 — Wybory do Sejmu-92. 23.40 — Wiadomości wieczorne.

LTV-2

19.00 — Cudzego bólu nie było. 20.00 — Przegląd krajowy. 20.30 — Piramida. 21.00 — Trybuna katolicka. 21.30 — TV film fab. „Sąsiedzi”. Odc. 6. 21.55 — Aleja Laives. 22.15 — Film fab. USA. 23.00 — Film fab. USA „Komedianci”. Odc. 2.

Ostankino

4.55 — Program dnia. 5.00 — Dziennik. 5.20 — Gimnastyka. 5.30 — Poranek. 7.45 — Program. 7.50 — Firma gwarantuje. 8.00 — Dziennik. 8.20 — TV serial „Bogaci też płaczą”. 9.50

— Do lat szesnastu i więcej. 10.30 — Kreskówki. 11.00 — Dziennik. 11.20 — TV film fab. „Pospęna rzeka”. Odc. 3. 12.25 — Film fab. 14.00 — Dziennik. 14.20 — Program. 14.25 — TV rozmaitości. 15.10 — Notes. 15.15 — Film anim. „Pszczółka Maja”. 16.05 — Koncert. 16.15 — Film dla dzieci. 16.50 — Ekspres prasowy. 17.00 — Dziennik. 17.20 — Do lat szesnastu i więcej. 18.00 — TV serial „Bogaci też płaczą”. 18.45 — O filmach A. Mindadze i W. Abradzitowa.

TV Rosji
7.00 — Więści. 7.20 — Czas biznesmenów. 7.50 — Biznes i polityka. 8.45 — Złota ostroga. 9.30 — Program 03. 10.00 — Prawo do świątyni. 10.30 — Nostalgiczne wieczorki. 11.00 — TV serial „Santa Barbara” (98). 11.50 — Źródła. 12.20 — Kreskówka. 12.35 — TINKO. 12.40 — Sprawa chłopca. 13.00 — Więści. 15.00 — Rynek. 15.30 — Program dla przedszkolaków. 15.50 — Więści. 16.05 — Tenis. Puchar Kremla. 16.50 — Wyjaśnijmy sprawę. 17.00 — Tak własnie parlamentary. 17.45 — Informator parlamentarny. 17.45 — Wasze prawo. 18.35 — Kreskówka. 18.45 — Święto co dzień. 18.55 — Reklama. 19.00 — Więści. 19.20 — Reklama. 19.25 — TV serial „Santa Barbara” (99). 20.15 — W świecie sportu samochodowego i motorowego. 20.45 — Specjalny informator komercyjny. 21.00 — Otwarta lekcja historii i geografii. 21.45 — Dajcie ludziom ziemię. 21.55 — Reklama. 22.00 — Więści. Prognoza astrologiczna. 22.30 — Tenis. Puchar Kremla. 22.45 — Dnia w RN FR. 23.00 — Z sali Sądu Konstytucyjnego Rosji. 23.30 — Fantazje według opowiadań T. Williamsa.

PIĄTEK, 13 LISTOPADA

LTV-1

9.00 — Program. 9.05 — Ziemia kłajpedzka. 9.50 — Ten szalony, szalony świat handlarzy. 10.20 — Polityka. 18.00 — Wiadomości. 18.15 — Koncert. 19.00 — Stolica. 20.00 — Dobranocka. 20.25 — Reklama. 20.30 — Nowości. Opinie. 21.00 — Wybory do Sejmu-92. 23.30 — Wiadomości wieczorne. 23.45 — Wideofilm muzyczny.

TV Litwy Wschodniej

18.00 — Trans. program TVP. 19.15 — Reporter. Wiadomości w jez. litewskim. 19.25 — Kronika kryminalna. 19.45 — Filmy dok. 20.00 — Reporter. Wiadomości w jez. rosyjskim. 20.10 — Sytuacja. 20.15 — Festiwal mody w Berlinie-92. 20.45 — Reporter. Wiadomości w jez. polskim. 20.55 — Telespot. 21.00 — Nie śpij jeszcze... 21.10 — Trans. programu TVP.

Ostankino

5.00 — Dziennik. 5.20 — Gimnastyka poranna. 5.30 — Poranek. 7.45 — Program. 7.50 — Firma gwarantuje. 8.00 — Dziennik. 8.20 — Film fab. „Bogaci też płaczą”. 9.05 — Film anim. 9.25 — Klub podróżników. 10.15 — Współczesność o L. Koganie. 11.00 — Dziennik. 11.20 — Film fab. „Pospęna rzeka”. Odc. 4. 12.35 — Film anim. 12.45 — Film fab. „Światło w oknie”. 14.00 — Dziennik. 14.20 — Program. 14.25 — Brydż. 14.50 — Biznes. 15.05 — Notes. 15.10 — Film anim. 16.00 — Koncert. 16.10 — Centrum. 16.50 — Ekspres prasowy. 17.00 — Program muzyczny. 17.20 — Wagon 03. 17.50 — Rewia wojskowa. 18.20 — Czwóćki w prawo. 18.50 — Po lecie cudów. 19.45 — Dobranocka. 20.00 — Dziennik. 20.35 — Program. 20.40 — Film fab. „Skazany”. 22.15 — Biuro Polityczne. 22.50 — Program muzyczny. 23.50 — Człowiek tygodnia. 0.05 — Program rozrywkowy. Podczas przerwy w Dziennik.

TV Rosji

7.00 — Wiadomości. 7.20 — Reklama. 7.25 — Czas ludzi interesu. 7.55 — Otwarta lekcja historii i geografii. 8.40 — W wolnym czasie. 8.55 — Fantazje według opowiadań T. Williamsa. 9.55 — Temat z wariacjami. 10.50 — Film anim. 11.00

— Film fab. „Santa Barbara”. 11.50 — Miłość do Czechowa. 12.35 — Program informacyjny. komercyjny. 12.40 — Kwestia chłopca. 13.00 — Wiadomości. 15.00 — Gleda TV. 15.30 — Jak się masz, Ufo? 16.00 — Tenis. Puchar Kremla. 17.15 — Zjednoczenie „M”. 17.15 — Dziennik. 17.30 — Jak przeziomować. 17.45 — Film fab. „Dzi ki Jacques”. Odc. 2. 18.35 — Film anim. 18.45 — Co dzień światło. 18.55 — Reklama. 19.00 — Dziennik. 19.20 — Reklama. 19.25 — Film fab. „Uliczka”. 20.50 — Program „Eks”. 21.00 — Premiera rosyjsko-amerykańskiego serialu dok. „Monstrum”. Film 1 — „Stalin i władza”. 21.55 — Reklama. 22.00 — Dziennik. 22.25 — Sportowa karuzela. 22.30 — W RN Federacji Rosyjskiej. 22.45 — Z sali Sądu Konstytucyjnego Rosji. 23.15 — Tenis. Puchar Kremla. 23.45 — Wieczorny salon.

SOBOTA, 14 LISTOPADA

LTV-1

9.00 — Dziennik. 9.05 — Program dla dzieci. 10.50 — Ziemia kłajpedzka. 10.50 — Słowo chrześcijańskie. 11.05 — Zgoda. 12.25 — Program białoruski. 12.25 — Zdrowie. 12.55 — Film fab. dla dzieci. „Tętry orzeszki dla Kopciuszka”. 14.20 — Gest. 14.50 — Film dok. 15.20 — Film dok. 15.50 — Sport na świecie. 16.45 — Niemiecka komedia filmowa „Kocham ciebie gołębiu, gołębiu”. 18.00 — Dziennik. 18.10 — Francuski film dok. „Imny de Gaulle”. Część III. „Władza i niemajność”. 19.10 — Cztery kółka. 19.55 — Dobranocka. 20.25 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.00 — Pod własnym dachem. 21.45 — Reportaż z obchodów 130 rocznicy urodzin Maironisa. 22.45 — Śpiewka K. Kerbida. 23.00 — Prezentacja tygodnia TV Anglii. 23.15 — Dziennik wieczorny. 23.30 — Festiwal międzynarodowy „Wilno-92”.

LTV-2

9.05 — Przegląd krajowy. 10.10 — Piramida. 10.40 — Australijski film fab. „Śląski”. 11.05 — Nauzyć. 11.50 — 15 min. o AIDS. 12.05 — Film fab. 12.55 — Kalendarz. 13.10 — Koncert żywe.

Ostankino

6.00 — Dziennik. 6.20 — Gimnastyka poranna. 6.30 — Sobotni poranek człowieka interesu. 7.30 — Sport. 8.00 — Maraton. 15. 8.25 — Pomóż sobie sam. 14.20 — Film fab. „Królestwo krzywych zwierciadeł”. 16.00 — Multipamflet. 16.05 — Czerwony kwadrat. 16.45 — Film anim. 17.10 — Szczęśliwy przypadek. 18.10 — O filmach A. Mindadze i W. Abradzitowa. 19.45 — Dobranocka. 20.00 — Dziennik. 20.35 — Program. 20.40 — Z życia E. Rianczyca. 22.10 — Doskonałe! 23.00 — Dziennik. 23.15 — Film fab. „Rodzina Burdaków”.

TV Rosji

7.00 — Dziennik. 7.25 — W świecie sportu. 7.55 — Paralele. Dziesięć studio „Forte”. 8.20 — Biens. 8.55 — Wideokanal „Plus telewizyjny”. 10.10 — Bumerang. 10.55 — Mistrzowie. Rzeźbiarz O. Komow. 11.40 — Kariera. 12.40 — Kwestia chłopca. 13.00 — Dziennik. 13.20 — Tenis. Puchar Kremla. 14.50 — Pięrgzyn. 15.35 — Dama autowa. 16.05 — Piłka nożna. 17.30 — Z parlamentu. 17.45 — Uśmiechnięta. 18.15 — Gwiazdy Ameryki. 18.45 — Co dzień światło. 18.55 — Reklama. 19.00 — Dziennik. 19.20 — Film fab. 20.35 — Tenis. Puchar Kremla. 21.00 — Kontrasty. 21.40 — Film anim. dla dorosłych. 21.55 — Reklama. 22.00 — Dziennik. 22.25 — Sportowa karuzela. 22.30 — Program rozrywkowy. 23.00 — Program „A”. 23.30 — Ad libitum. 24.00 — Nocne kino.

Dziurki wydania:

Lucja BRZOZOWSKA,
Zbigniew MARKOWICZ,
Krzyszyna RUCZYŃSKA,
Aleksander SUBOTKIEWICZ

Rocznice tygodnia

10 listopada — Światowy Dzień Młodzieży.

11 listopada — Narodowe Święto Niepodległości Polski.

Przed 155 laty, 11 listopada 1837 r. urodził się Artur Grottger (zm. 1869), rysownik i malarz, jeden z czołowych przedstawicieli romantyzmu w malarstwie polskim.

12 listopada 1892 r. urodził się Mykołos Karka (zm. 1984), litewski dyrygent chórow.

13 listopada 1817 r. we Lwowie został założony Zakład Narodowy im. Ossolińskich, ufundowany przez Józefa Maksymiliana Ossolińskiego (1748-1826). Celem Zakładu było gromadzenie materiałów drukowych i rękopiśmiennych dotyczących Polski, prace dla kultury polskiej, stworzenie warsztatu dla

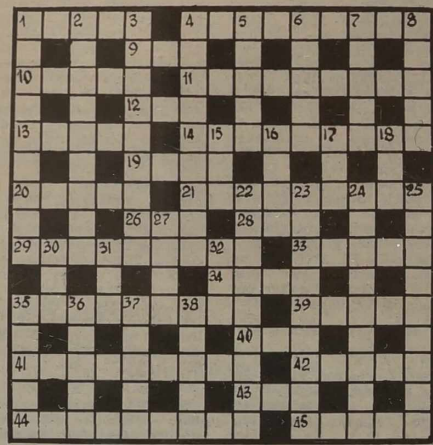
polских uczonych i wydawanie dzieł naukowych.

Przed 120 laty, 15 listopada 1872 r. urodził się Julljona Lindé-Doblas (zm. 1934), pisarz litewski, ksiądz.

15 listopada 1862 r. w Warszawie nastąpiło otwarcie Szkoły Głównej (od 1915 r. Uniwersytet Warszawski).

Przed 85 laty, 15 listopada 1907 r. urodził się Edward Marczewski (zm. 1976), matematyk, profesor Uniwersytetu Wrocławskiego, założyciel i redaktor czasopisma „Colloquium Mathematicum”, autor prac z zakresu teorii miary, teorii mnogości, topologii.

15 listopada 1907 r. zmarł Józef Kalinowski (ojciec Rafał), oficer, inżynier, powstaniec, zesłaniec, zakonnik (kanonizowany w 1991 r.). Urodził się w Wilnie w 1835 r.

ROZRYWKI UMYŚLOWE

Krzyżówka

POZIOMO: 1 — ostra marynata z mieszanymi warzyw, 4 — dzikowiec, 9 — powódzie remisowe zakończony parady w szachach, 10 — np. Zodiaku lub własnościowe, 11 — powtórzenie wyrazów w odwrotnym porządku, 12 — nadrzęna mapa własnościowa, 13 — amerykańska śpiewaczka operowa, 14 — dział medycyny klinicznej, 19 — państwo z jednostką monetarną sol, 20 — cukierek, landrynka, 21 — przedstawiciel państwa za granicą, 26 — osak z Tybetu, 28 — między sopranem a tenorem, 29 — porwanie dziecka w celu uzyskania okupu, 33 — wyciągowy zaprzęgowy kot narciarski, 34 — parkowy krzew z rodziny różowatych, 35 — kapłan niższego stopnia w Litwie przedchrześcijańskiej, 39 — popularna transkrypcja gwiazdy filmowa, 40 — już wyciępiony duży nielotny ptak, 41 — język z rodziny indoeuropejskich, 42 — miłab, tytuł, 43 — zięć Mahometa, mąż Fatimy, 44 — statek dwukadłubowy, 45 — namastika skóry.

PIONOWO: 1 — konfliktka mienna osobistego, 2 — instrument muzyczny, poprzednik fortepianu, 3 — choroba świętego Walekiego, 4 — gromada morskich szczekocznukowców, 5 — zleńcenc publiczny założony wokół ośrodka staromiejskiego, 6 — matecznik, 7 — wykonanie roboty za opłatą od sztuki, 8 — rozkazy sultana tureckiego do wielkiego wezra, 15 — napój alkoholowy, 16 — szczęśliwy kamień spod znaku Koziorożca, 17 — w dawnej Japonii grupa społeczna o charakterze kasty, 18 — sztuczny język międzynarodowy utworzony w 1908 r., 22 — podczas II wojny światowej — głównodowodzący I Frontu Bałtyckiego, 23 — przenośny kamik, kiosk, 24 — zarządzający czynsz, dyspozytor, 25 — żona sultana Sulejmana Wspaniałego, 27 — odczwa, 30 — skrót międzynarodowej wystawy kszątki w Lipsku, 31 — przyimek, 32 — dawna nazwa jednostki luminacji, 35 — fabuła utworu literackiego, motyw, 36 — skóra z bukatorów garbowania roślin, 37 — budowniczy pierwszego mostu na Wiśle w Warszawie, 38 — srebrny medalista w jeździe figurowej na lodzie z Calgary.

teplanu, 3 — choroba świętego Walekiego, 4 — gromada morskich szczekocznukowców, 5 — zleńcenc publiczny założony wokół ośrodka staromiejskiego, 6 — matecznik, 7 — wykonanie roboty za opłatą od sztuki, 8 — rozkazy sultana tureckiego do wielkiego wezra, 15 — napój alkoholowy, 16 — szczęśliwy kamień spod znaku Koziorożca, 17 — w dawnej Japonii grupa społeczna o charakterze kasty, 18 — sztuczny język międzynarodowy utworzony w 1908 r., 22 — podczas II wojny światowej — głównodowodzący I Frontu Bałtyckiego, 23 — przenośny kamik, kiosk, 24 — zarządzający czynsz, dyspozytor, 25 — żona sultana Sulejmana Wspaniałego, 27 — odczwa, 30 — skrót międzynarodowej wystawy kszątki w Lipsku, 31 — przyimek, 32 — dawna nazwa jednostki luminacji, 35 — fabuła utworu literackiego, motyw, 36 — skóra z bukatorów garbowania roślin, 37 — budowniczy pierwszego mostu na Wiśle w Warszawie, 38 — srebrny medalista w jeździe figurowej na lodzie z Calgary.

Ułożył Kazimierz WOLODKO Z 31 PAŹDZIERNIKA

Pionowo: kolanko, Kant, rzęźnia, pałasol, nola, eksport, sknera, wale, Endymiona, nordykt, talar, Sylwia, CENTO, spzara, Amati.

Telewizja Polska

NIEDZIELA, 8 LISTOPADA

10.00 — „Zamek Eureka” (9) — serial prod. USA. 10.25 — Teleranek. 10.50 — „Dzieci z ulicy Degrassi” (9) — serial prod. kanadyjskiej. 11.15 — Język angielski dla dzieci. 11.25 — „Japonia” (2) — serial dok. prod. ang. 12.25 — Kinoteka Polska. 12.45 — Tydzień. 13.30 — Koncert zyczeń. 13.55 — Tęczowy music-box. 14.40 — Wywiady małych wiadomości DD. 14.50 — Z kamerą wśród zwierząt. 15.05 — W starym kinie: „Ulan księcia Józefa” — film historyczny prod. polskiej. 16.30 — Piepiz i wanilia. 17.15 — „Rhythmic”. 18.00 — Teleexpress. 18.20 — „Dynastia” — serial prod. USA. 19.20 — 7 dni — świat. 19.50 — Śpiewnik domowy Jana Kaczmarska. 20.00 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.10 — „Schultz i Schultz” — komedia prod. niem. 22.55 — Sportowa niedziela. 23.40 — W starym teatrze: „Ulan księcia Józefa”. 24.00 — 0.25 — Kino europejskie: „Dworzec dla dwójga” — film fab. prod. radz.

Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 20.55 — 20 minut dla miłośnika pracy. 21.10 — Arcydzieła sztuki filmowej: „Morderca” — film krym. prod. niem. 23.05 — Listy o gospodarce. 23.45 — Wiadomości. 0.05 — Inne kino. 0.50 — Powrót bardów — Przemysław Gintrowski, Jacek Kaczmarski, Zbigniew Lapinski.

SRODA, 11 LISTOPADA

9.55 — „Królowa w oślej skórze” — film fab. prod. franc. 11.20 — Na ludowo — prezentacja dziecięcego zespołu pieśni i tańca „Vanovia”. 11.55 — „Opowieść o dzikiej przyrodzie” — film przyrodniczy prod. USA. 12.15 — Najstarszy żołnierz Rze. czypośpolitej — film dok. 12.45 — Transmisja uroczystości przed Grobem Nieznanego Żołnierza w Warszawie w rocznicę odzyskania niepodległości. 13.55 — „Listopadowe dni” — film dok. 14.15 — Scen filmowe widza: Kornej Mankiewiczowa — życie grzeszne lata”. 15.15 — Piosenka sławna na całym świecie — wokół Mazurka Dąbrowskiego. 16.05 — „Beji” — film fab. prod. USA (1976 r.). 17.30 — „Polegli, abyśmy żyli wolni” — reportaż o komentarz Orłat Lwowskich. 18.00 — Teleexpress. 18.20 — „Na wariackich papierach” (6) — serial prod. USA. 19.15 — Kazimierz Krukowski — program wspomnień. 20.00 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.10 — „Panny i wdowy” — serial TP. 22.20 — Tola Mankiewiczowa — życie i legenda — program dok. 22.55 — Wojtek Matuszewski w Garnegie Hall — recital fortepiano, wy. 23.45 — „Królowa Bona” (2) — serial TP.

CZWARTEK, 12 LISTOPADA

11.00 — „Kojak” — serial kryminalny prod. USA. 12.00 — Nauka społeczna kościoła — program publicystyczny. 12.30 — Żołnierz nieznan — wojskowy program dok. 13.00 — Wiadomości. 13.10 — Program dnia. 13.15-17.00 — Telewizja edukacyjna. 17.05 — Dla młodych widzów „Kwant”. 18.00 — Teleexpress. 18.20 — „Dzień za dniem” (2) — serial obyczajowy prod. USA. 19.10 — Magazyn katolicki. 19.40 — Trzydzieście urodzin zespołu „Jazz Band Ball”. 20.00 — Tęczowy minibox. 20.10 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.10 — „Kojak” — serial krym. prod. USA. 22.15 — Tytko w „Jedynce”. 23.15 — Teleturcja. 23.45 — Wiadomości. 0.05 — Reporter

PIĄTEK, 13 LISTOPADA

11.00 — „Teddy” — film fab. prod. USA. 12.30 — Kino dla młotnych serc. 12.50 — Wiadomości — magazyn ubezpieczeniowy. 13.00 — Program dnia. 13.10 — Program dnia. 13.15-17.00 — Telewizja edukacyjna. 17.05 — Dla dzieci: „Głęboki”. 17.50 — Język angielski dla dzieci. 18.00 — Teleexpress. 18.20 — „Triumf cywilizacji — chodnijcie!” — serial dok. prod. ang. 19.15 — „Kazdy ma prawo”. 19.30 — Recital Katarzyny Skrzyneckiej. 20.00 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.10 — „Teddy” — film fab. prod. USA. 22.45 — Sprawy reportera. 23.45 — Wiadomości. 0.05 — Historia Hollywooda — serial dok. prod. USA. 0.15 — „B. B. King i przyjaciele” — film muzyczny prod. USA. 0.30 — „Siódemka” w „Jedynce”

SOBOTA, 14 LISTOPADA

10.00 — Wiadomości. 10.10 — „Ziarno”. 10.35 — „5-10-15”. 11.50 — Język angielski dla dzieci. 12.00 — Rock-ekspres. 12.30 — Sobotnie rendez-vous. 13.00 — Wiadomości. 13.10 — Eko-echo. 13.20 — Podróż do celulozidzie Stanisława Szewcowa. Bronikowski. 14.00 — Wideo Diany przedstawia: Telewizyjny Teatr Rozmaitości. Teatru deuz Różewicz — Pulsacja. 17.20 — Jerzy Galimowski i nasz Słowackiego. 17.30 — Teatr i lewizja: „W zyciu jak w teatrze” (7). 18.00 — Teleexpress. 18.20 — „Domek na pręci” (2) — serial prod. USA. 19.15 — Program rozrywkowy. 19.30 — „Pegaz”. 20.00 — Male wiadomości DD. 20.10 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.00 — Polskie ZOO. 21.30 — „Dzień szakała” — dramat prod. USA. 23.55 — Wiadomości. 0.05 — Portret. 0.50 — Sportowa sobota. 1.10 — „Przeżyłmy wojnę.” — film fab. prod. USA.

NIEDZIELA, 15 LISTOPADA

10.00 — „Zamek Eureka” — serial prod. USA. 10.25 — Teleranek. 10.50 — „Dzieci z ulicy Degrassi”. (10) — serial prod. kanadyjskiej. 11.15 — Język angielski dla dzieci. 11.25 — „Japonia” (3) — serial dok. prod. ang. 12.25 — „Morze” — magazyn. 12.45 — Tydzień — koncert zyczeń. 13.30 — Koncert zyczeń. 14.00 — Teatr dla dzieci: „Bajki, czyli obrazki z dzieciennego pokrzyju”. 14.40 — Z kamerą wśród zwierząt: „Niespewne uczucie”. 15.15 — media prod. USA (1941 r.). 16.25 — 100 pytań do... 17.15 — Country America. 18.00 — Teleexpress. 18.20 — „Dynastia” — serial prod. USA. 19.20 — 7 dni — świat. 19.50 — Obłędowa telewizja piracka UKO. (1) 20.00 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.10 — „Panny i wdowy” (2) — serial TP. 22.15 — „Balladyna-68”. 22.45 — Międzynarodowa gala balowa na rzecz fundacji „Sprawy Inaczej”. 0.45 — Głęboki był królem (15-ostl).

PONIEDZIAŁEK, 9 LISTOPADA

11.00 — „Dynastia” — serial prod. USA. 12.00 — „Pierwsze 365 dni życia dziecka”. 12.30 — „Lykend-92” — relacja z festiwalu piosenki autorskiej, studenckiej i poetyckiej. 13.00 — Wiadomości. 13.10 — Program dnia. 13.15-17.00 — Telewizja edukacyjna. 17.05 — LUZ — program nastolatków. 18.00 — Teleexpress. 18.20 — „Alf” — serial prod. USA. 18.50 — W kinie i na kasie. 19.10 — „Magazyn” — program satyryczny. 19.20 — Masi obok nas — magazyn kresowy. 19.45 — Polska z oddali. 20.00 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.05 — Antena. 21.30 — Teatr telewizyjny — Antoni Czechow: „Piatonow”. 0.10 — Wiadomości. 0.30 — „Pogranicze w ogniu” (11) — serial TP.

WTOREK, 10 LISTOPADA

11.00 — „Pogranicze w ogniu” — serial TP. 12.00 — Giełda pracy — giełda szans. 12.15 — Przyjemne z pożytecznym. 12.30 — Kultura ludowa — kon. teksty. 13.00 — Wiadomości. 13.10 — Program dnia. 13.15-17.00 — Telewizja edukacyjna. 17.05 — Dla dzieci: „Tik-Tak”. 17.55 — Język angielski dla dzieci. 18.00 — Teleexpress. 18.20 — Film animowany. 18.50 — „Murphy Brown” — serial prod. USA. 19.20 — Encyklopedia II wojny światowej. 19.45 — Ściśle jawne — wojskowy program publicystyczny. 20.00 —

KTO URODZIŁ SIĘ 7 LISTOPADA

Mają bystry umysł i zdolności do nauki ścisłych. Są energiczni i pracowici. Wytwarła i konsekwentnie dążą do wyznaczonego celu. W swoich poglądach i uczuciach bywają stałi. Do przed. sięgających, które ich przekonują, podchodzą entuzjastycznie i są dobrymi wykonawcami. W swoim gronie bywają krytykowany za agresywność, złościwość, a nawet despotyzm.

KTO URODZIŁ SIĘ 8 LISTOPADA

Mają osobowość dość złożoną. Zajęci są na ogół do osób o mocnym charakterze. Bywają zawzięci, sarkastyczni i wybuchowi. Zazwyczaj jednak cechuje ich wrażliwość i uczuciowość. Potrafią bezinteresownie pomagać innym. W stosunku do przyjaciół i rodziny są lojalni. Często poszczególnie ce-

chy ich charakteru są pędogwane przez nastój i okoliczności.

KTO URODZIŁ SIĘ 9 LISTOPADA

Ponosi ich ambicja, temperam. Odznaczają się ponadto oryginalnością i dątem obywat. cji. Potrafią wytrwać w tym, co uważają za słuszne. Dlatego m. in. rzadko grozi im użalenie się od nalogów. Charakter mają otwarty. Są wrażliwi na oki pici odmiennej, a i sami cieszą się dużym powodzeniem. Ich negatywnymi cechami są m.in. zawziętość i mściwość.

Wyrazy szczerego współczucia koleżance Halinie JOKIALLO z powodu utraty ukochanej Matki wyraża Społeczny Komitet Opiekunów nad Starą Rosą

Wyrazy serdecznego współczucia z powodu zgonu Matki koleżance Halinie JOKIALLO składa zespół „Kurier Wileński”

KURIER Wileński

Dziennik społeczno-polityczny Rady Najwyższej i Rządu Republiki Litewskiej. Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

Nasz adres: 2019, Lietu- vos Respublika, Vilnius, Laisvės pr. 60.

Kod 67218

Cena 4 talony.

W Polsce — 800 zł.

Zam. 3898

Nr rejestracji — 322.

Drukiwo Państwowe Przedsiębiorstwo „Spauda”

TELEFONY: Redaktor — 42-79-01, zastępcy redaktora — 42-79-04, 42-79-48, sekretarz odpowiedzialny — 42-79-49.

Działy: państwa i samorząd terenowy — 42-78-43, ekono- miczny — 42-78-54, etyki, rodziny i prawa — 42-79-64, prawnik — 42-75-76, szkolnictwa i młodzieży — 42-79-73, 42-89-85, życia politycznego — 42-78-81, życia wsi — 42-79-68, 42-78-90, sto- leczny oraz aktualności — 42-79-77, handlu, usług i komunikacji — 42-79-56, literatury i sztuki — 42-79-88, telefonów i sportu — 42-90-63, listów — 42-69-65, komercyjny oraz organizacyjny — 42-72-70, fotokorespondent — 42-90-81, tłumacze — 42-90-60, 42-72-71, stylisli — 42-72-82, maszynisliki — 42-77-72.

Redaktor Zbigniew BALCEWICZ

Usługi XERO — powielanie dowo- dnych dokumentów — pr. Laisvės 60, 11 piętro, pokój 1102. Czynne od 9.00 do 17.00 w dniach pracy, tel. 42-79-55.

Biuro ogłoszeń i reklamy — pr. Laisvės 60, 11 piętro, pokój nr 1114. Te- lefon — 42-69-63.